

PPE-aanvraag provincie Overijssel
Windturbine RWZI Hessenpoort
Waterschap Drents Overijsselse Delta

Datum: 22-1-2025

Status: definitief

Auteurs: [REDACTED]

INHOUDSOPGAVE

A. Omschrijving van het project	2
B. Grondposities	3
C. Beoogde locatie windturbine	4
D. Visualisatie van het project	5
E. Omgevingsfactoren	7
Bijlage 1: Nadere toelichting op het initiatief	13
Bijlage 2: Toelichting globale ruimtelijke impact	16
Bijlage 3: Notitie Pondera windenergie rwzi Hessenpoort	20
Bijlage 4: Memo Pondera afwijken standaardwaarde concept windturbinenormen	21
Bijlage 5: Ruimtelijke visualisatie	22

A. OMSCHRIJVING VAN HET PROJECT

Aanvrager (bedrijfsnaam)	Waterschap Drents Overijsselse Delta
Projectnaam	Windturbine RWZI Hessenpoort
Correspondentieadres	Postbus 60 8000 AB Zwolle
Telefoonnummer	██████████
Mailadres	██████████████████
Datum indiening	13 februari 2025
Gemeente	Zwolle
Contactpersoon gemeente	██████████████████

Waterschap Drents Overijsselse Delta beoogt **één windturbine** te realiseren op het terrein van de RWZI Hessenpoort te Zwolle. Een nadere toelichting op het initiatief is opgenomen in bijlage 1. In de globale ruimtelijke analyse (zie bijlage 2 en 3) is gerekend met twee typen windturbines: een standaard windturbine en een specifieke windturbine.

Voor de voorliggende aanvraag zal het verschil tussen het specifieke type en het standaardtype grofweg worden aangehouden als bandbreedte voor het te kiezen windturbinetype, zoals weergegeven in tabel 1. In afstemming met coöperatie Duurzaam Tolhuislanden wordt nog in de vervolgfase gekeken of er kan worden gekomen tot inzet van dezelfde windturbine.

	Standaardtype	Specifiek type (Enercon E138 EP3)
Rotordiameter	162 m	138 m
Ashoogte	129 m	131 m
Tiphoogte	210 m	200 m
Opgesteld vermogen in MW	Circa 5 MW	4,26 MW
Verwachte opbrengst in GWh	Circa 15-20 GWh	17 GWh

Figuur 1 Afmetingen standaardtype en specifiek type windturbine

Belangrijke aspecten voor de definitieve keuze voor het type windturbine zijn de risicocontour en de businesscase. Bepalend is namelijk welke risicocontour wordt gehanteerd en dat deze risicocontour zo klein mogelijk is. Dit is toegelicht in bijlage 2 en 3. In de volgende fase van het project, de oriëntatiefase, zal een optimum worden gevonden in het windturbinetype.

B. GRONDPOSITIES

De windturbine wordt gesitueerd op het terrein van de rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) Hessenpoort te Zwolle, op het bedrijventerrein Hessenpoort. Het adres is Steinfurtstraat 14, 8028 PP Zwolle. In Figuur 2 is de locatie van de RWZI rood omlijnd aangegeven, op de hoek van de Steinfurtstraat en de Bentheimstraat.

De percelen ZLK00X1358 en ZLK00X1359 zijn in eigendom van WDO Delta. De beide percelen samen hebben een oppervlakte van 15.039 m². Op perceel ZLK00X1359 is een proefinstallatie voor de productie van waterstof uit duurzaam opgewekte elektriciteit aanwezig. De windturbine wordt gesitueerd op het perceel ZLK00X1358.

Figuur 2 Overzicht grondposities en topografische ligging

Vanwege de aanwezigheid van de zuiveringsinstallaties aan de oostzijde van het perceel 1358 en een electrolyser voor waterstof op perceel 1359, is de windturbine aan de westzijde van het perceel 1358 beoogd. De exacte positie moet nog nader worden bepaald. Uit de globale ruimtelijke analyse (zie bijlage 2 en 3), waarin rekening is gehouden met de plaatsgebonden risicocontour van de windturbine, blijkt een positie zo veel mogelijk richting de Bentheimstraat ruimtelijk gezien het meest haalbaar te zijn.

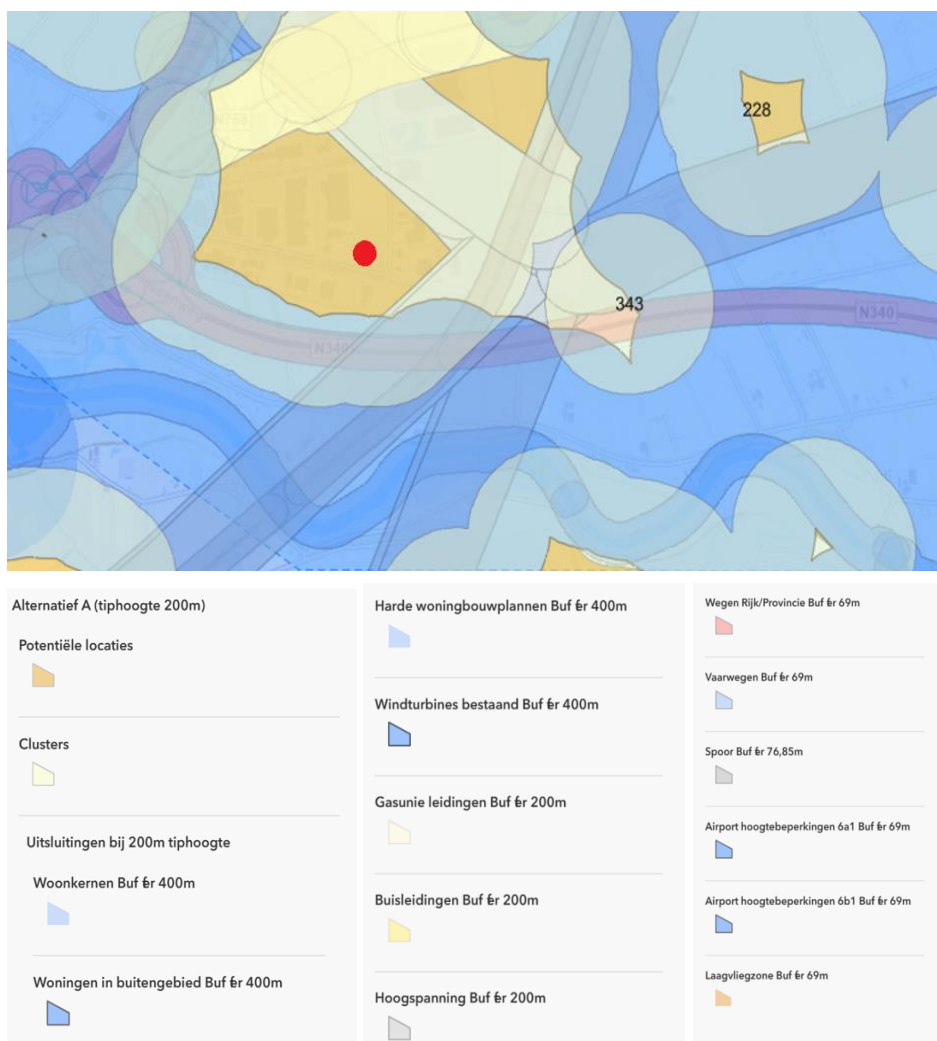
C. BEOOGDE LOCATIE WINDTURBINE

Coördinaten

Globale positie (exacte locatie nader te bepalen in vervolgfase):

- Breedtegraad: 52.530281
- Lengtegraad: 6.174870

Energiepotentiekaart

Figuur 3 Energiepotentiekaart Overijssel (tiphoogte 200 m)

In Figuur 3 is de energiepotentiekaart van de provincie Overijssel weergegeven met daarin de beoogde situering van de windturbine (rode stip). De energiepotentiekaart van de provincie Overijssel geeft de mate van geschiktheid weer voor windturbines. Uit de energiepotentiekaart blijkt het volgende:

- De locatie ligt binnen de door de provincie aangewezen potentiële locaties;
- Hoogspanningsverbindingen, buisleidingen en andere buffers vormen geen belemmering;
- Woonbebouwing ligt op ruime afstand (ca. 600 m) van de beoogde locatie voor een windturbine;
- Er is in de directe omgeving geen sprake van een leefgebied voor weidevogels, een NNN-gebied en/of Natura 2000 gebied. Een molenaarswoning is niet van toepassing.

D. VISUALISATIE VAN HET PROJECT

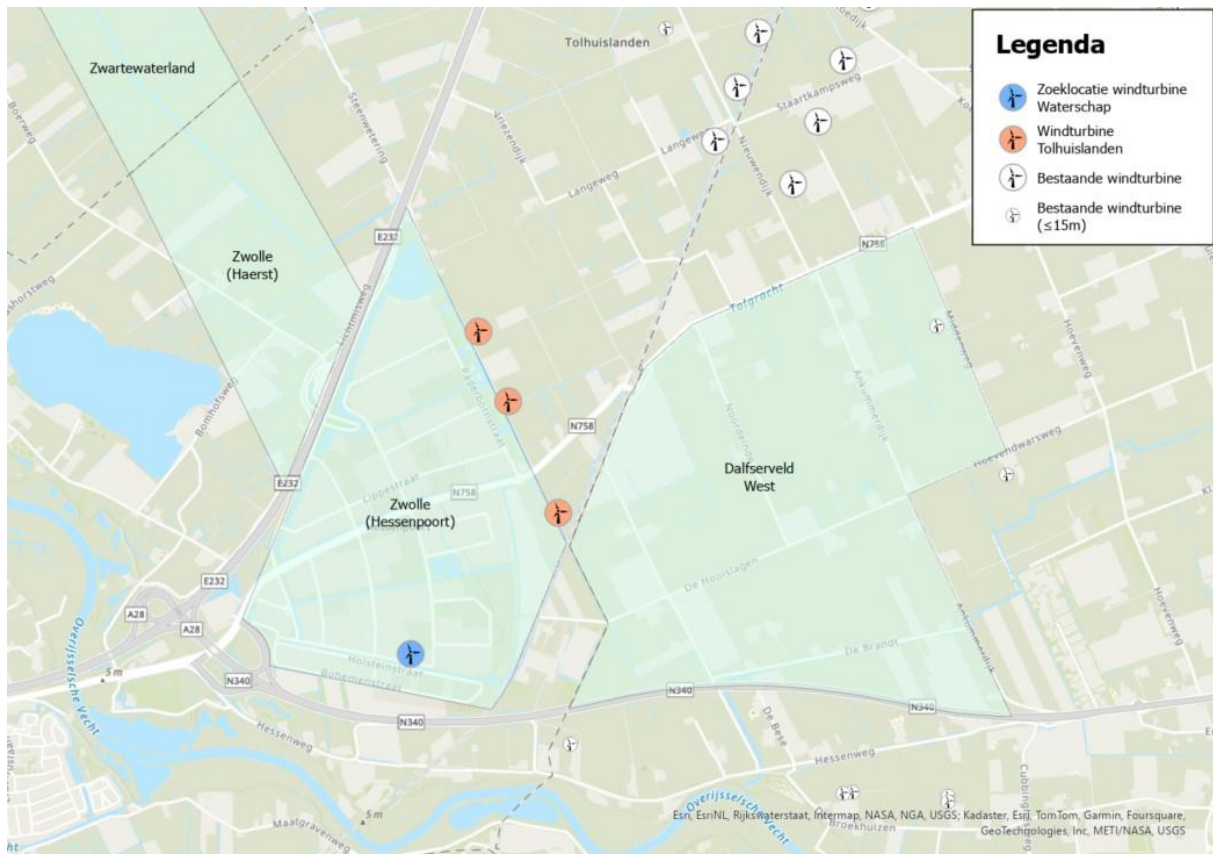
Locatie in relatie tot zoekgebieden en andere windturbines

Op onderstaande kaart is de directe omgeving van de beoogde locatie weergegeven met daarin de provinciale zoekgebieden, de bestaande windturbines buiten de zoekgebieden (wit), het initiatief Tolhuislanden (oranje) en de beoogde locatie voor onderhavig initiatief op het terrein van de RWZI Hessenpoort (blauw).

De exacte ontwikkelingen in de zoekgebieden Zwartewaterland, Zwolle (Haerst) en Dalfserveld West zijn nog niet bekend. Wel is er met Plaatselijk Belang Ankum gesproken over de mogelijke ontwikkelingen in Dalfserveld West. Dat zoekgebied grenst direct aan het zoekgebied Hessenpoort.

Daarnaast zijn er bestaande windturbines langs het spoor Zwolle-Meppel en loopt op ruim 1 kilometer ten noordnoordoosten van de locatie het initiatief Tolhuislanden waarbij 3 windturbines worden gerealiseerd. Deze zijn indicatief op de kaart weergegeven in oranje. Dit is een initiatief vanuit de grondeigenaren en inwoners in het gebied.

Het initiatief voor een windturbine op het terrein van de RWZI is niet gelieerd aan het initiatief Tolhuislanden. Wel wordt in de vervolgfase gekeken of er bijvoorbeeld een koppeling mogelijk is met het type windturbine.

Figuur 4 Provinciale zoekgebieden, bestaande windturbines en beoogde windturbines Tolhuislanden

Visualisatie

Er is een visualisatie gemaakt waarbij rekening is gehouden met het initiatief Tolhuislanden. Deze visualisatie is weergegeven in bijlage 5.

Het zoekgebied Dalfsen is niet meegenomen in de visualisatie. Voor zover bekend zijn voor dit zoekgebied nog geen locaties voor windturbines vastgesteld. Wanneer tijdens de oriëntatiefase meer duidelijkheid bestaat over dit initiatief, zal er afstemming plaatsvinden om eventueel een gezamenlijke visualisatie te maken. Dat geldt ook voor het zoekgebied Haerst (circa 2 windturbines op 2 tot 5 kilometer ten westen van de locatie Hessenpoort, gemeente Zwolle). Wanneer meer duidelijkheid bestaat over dit initiatief, kan dit worden meegenomen in de visualisaties tijdens de oriëntatiefase.

Clustereis

Tot slot wordt opgemerkt dat de clustereis van (minimaal) 4 windturbines niet van toepassing is. De locatie Hessenpoort is namelijk aangeduid als voorkeursgebied.

E. OMGEVINGSFACTOREN

a. Invulling 50% lokaal eigendom

Vanuit het publiek belang wil WDODelta tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten haar taak uitvoeren. Dit betreft onder meer het zuiveren van afvalwater en drooghouden van polders middels gemalen. WDODelta heeft de ambitie uitgesproken dat betaalbare, beschikbare en betrouwbare productie van duurzaam geproduceerde elektriciteit nodig is om de publieke taak tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten uit te voeren. De opbrengsten van de windturbine komt hiermee volledig ten goede aan de ingelanden van het waterschap en het beheersbaar houden van de maatschappelijke kosten.

Omdat duurzaam en goedkoop geproduceerde elektriciteit een maatschappelijk belang beoogt, stelt WDODelta voor om af te wijken van de voorwaarde dat 50% lokaal eigendom is geborgd. Dit wordt hieronder nader toegelicht:

1. *Lokaal eigendom wordt ingevuld door (volledige) overheidsdeelname in het project.*

Vanuit het PPE wordt lokaal eigendom omschreven als een middel om lokaal zeggenschap over een energieproject te realiseren en de lusten en lasten in het gebied evenredig te verdelen. Hierbij is lokaal omschreven als: partijen gevestigd in de lokale omgeving van het project. Eigendom is omschreven als: het juridische en economische eigendom. Het uitgangspunt is dat minimaal 50% van het eigendom bij windprojecten binnen de provincie Overijssel lokaal moet zijn.

Ten eerste is WDODelta een lokaal bedrijf met een vestiging op het industrieterrein.

Ten tweede biedt het Provinciaal Programma Energiestrategie in paragraaf 4.2.7 de mogelijkheid om het lokaal eigendom in te vullen door een gemeentelijk of regionaal energiebedrijf. Hierin staat dat gemeente(n) of provincie in dat geval deelnemen aan een project of het project volledig ontwikkelen. Hoewel er in het initiatief niet direct sprake is van een energiebedrijf (omdat er geen energie wordt verkocht), wordt de energie wel benut voor eigen gebruik ten behoeve van een maatschappelijke functie. Wel wordt gekeken of overtollige energie (bijvoorbeeld achter de meter) ingezet kan worden op het bedrijventerrein. Dit om een oplossing te bieden voor de netcongestieproblematiek. Op het bedrijventerrein is een energiecoöperatie ingericht die hieraan invulling wil geven. Het waterschap is lid van deze coöperatie en wil in het vervolg de mogelijkheden bekijken of de windturbine kan bijdragen aan een oplossing.

WDODelta beoogt de windturbine op Hessenpoort zelf te financieren, realiseren en ontwikkelen en hierbij ook het risico te dragen. Aangezien een overheidspartij ook kan worden geschaard onder lokaal eigendom, kan er daarmee worden beargumenteerd dat er sprake is van 100% lokaal eigendom.

Vanuit de Zwolse Energiegids worden er geen aanvullende eisen gesteld aan lokaal eigendom, maar worden verschillende opties aangegeven, namelijk mede-eigenaarschap, financiële deelneming, een energie-omgevingsfonds en een omwonendenregeling. In het 'Beleidskader lokaal eigendom wind en zon gemeente Zwolle' (dat op 20 januari 2025 is vastgesteld door de raad van Zwolle) wordt het beleid voor lokaal eigendom nader uitgewerkt. Hierin wordt een specifieke uitzondering gemaakt voor publieke initiatieven van medeoverheden. Medeoverheden die grootschalige energie-initiatieven willen realiseren vanuit eigen beleidsopgaven (bijv. OER programma Rijksoverheid, waterschap) hoeven niet te voldoen aan dit beleid en zijn vrijgesteld van de eis dat minimaal 50% in lokaal eigendom wordt gerealiseerd.

2. *WDODelta is een overheidsorganisatie die wil zorgen voor beschikbare, betaalbare en bereikbare duurzame energie voor de uitoefening van haar wettelijke taken. De energieopbrengsten van het project komen op deze manier terug bij de ingezetenen van het waterschap.*

Het Waterschap heeft zich gecommitteerd aan de klimaatdoelstellingen uit het Klimaatakkoord. In dit akkoord is afgesproken dat het Waterschap in 2030 in Nederland voor 35 miljard kilowattuur per jaar zonne- en windenergie moeten opwekken. In het beleidskader 'DuurzaamDOEN 2022' van WDODelta zijn de lange termijn doelen voor 2030 en 2050 opgenomen voor onder andere de pijler 'energie neutraal':

- 2025: elektriciteitsneutraal, eigen duurzame opwek van 42 miljoen kWh.
- 2030: energieneutraal, eigen duurzame opwek van 57 miljoen kWh.

Het waterschap wekt duurzaam eigen energie op door deel te nemen in wind- en zonprojecten en ontwikkelt wind- en zoninitiatieven op eigen locaties.

WDODelta heeft in tegenstelling tot commerciële ontwikkelaars geen winstoogmerk om de opgewekte energie tegen een (hoge) prijs te verkopen, maar benut de opgewekte energie voor haar maatschappelijke en wettelijke taken, zoals het zuiveren van afvalwater en waterbeheer. De verwachting is dat WDODelta in de komende jaren nog een veelvoud aan energieverbruik nodig zal hebben om de extra zuiveringstappen te kunnen realiseren die nodig zijn om de Europese doelstellingen voor de waterkwaliteit te kunnen halen. Ook als gevolg van klimaatverandering zal de gemaaicapaciteit (en daarmee het energieverbruik) in de toekomst verder toenemen.

Een windturbine die volledig in eigendom van het waterschap is, draagt bij aan voldoende beschikbare en een betrouwbare energielevering en houdt de lasten voor de ingezetenen laag. Het opwekken van duurzame energie voor de bedrijfsvoering van het waterschap heeft daarmee dus voordelen voor de circa 639.000 inwoners (en bedrijven) binnen het werkgebied van WDODelta.

WDODelta beoogt geen samenwerking met een lokale energiecoöperatie, omdat het de energieopbrengsten van de windturbine volledig nodig heeft voor het energieneutraal uitvoeren van haar maatschappelijke functie. Indien het economische eigendom zou worden gedeeld, zet dit de betrouwbaarheid en beschikbaarheid van energie voor deze maatschappelijke functie onder druk.

3. *De mogelijkheid bestaat om de opbrengst achter de meter te delen met bedrijven op bedrijventerrein.*

Indien er een (tijdelijk) overschot aan duurzame energie wordt opgewekt met de windturbine, kan deze achter de meter worden gedeeld met bedrijven op het bedrijventerrein Hessenpoort. Zowel de locatie als het elektriciteitsnetwerk ter plaatse maken onderdeel uit van de Smart Energy Hub Zwolle-Noord (SZN), waarin Provincie en Gemeente Zwolle met WDODelta en anderen samenwerken. Uit de eerste verkennende gesprekken met de omliggende bedrijven, blijkt dat een aantal van hen zijn geïnteresseerd in het delen van energie achter de meter. Een andere optie is dat overtollige elektriciteit wordt omgezet naar waterstof.

Hiermee draagt WDODelta bij aan verduurzaming van de samenleving. Deze aspecten worden in de oriëntatiefase nader onderzocht.

b. Omwonenden betrekken binnen straal van 10x tiphoogte

Kenmerken omgeving

De omgeving kenmerkt zich door de aanwezigheid van (grootschalige) bedrijven tot en met milieucategorie 5.2. Het bedrijventerrein is ruim qua opzet en het aantal medewerkers per bedrijf is relatief laag. Aan de zuidzijde wordt het bedrijventerrein begrensd door een provinciale autoweg (N340). Aan de westzijde is de A28 gesitueerd en aan de oostzijde de spoorlijn Zwolle – Meppel, zoals weergegeven in Figuur 5. De dichtstbij gelegen woning ligt op circa 600 meter afstand van de beoogde locatie voor de windturbine. De afstand tot de bebouwde kom (Berkum) ligt op circa 2 kilometer.

Figuur 5 Overzicht omgeving

Er is beperkte bewegingsruimte in het selecteren van de uiteindelijke locatie van de windturbine, omdat het terrein van de RWZI Hessenpoort wordt begrensd door andere bedrijven. Daarnaast zal de hoogte en de exacte locatie van een windturbine op deze locatie worden beïnvloed door de financiële ruimte (de businesscase) en de (milieu)technische eisen, waaronder de plaatsgebonden risicocontour. Meebeslissen door de omgeving over de ruimtelijke inpassing zal daarom vrijwel niet mogelijk zijn. Wel wil WDO Delta in samenwerking met de omgeving bepalen hoe overlast en impact kan worden beperkt. Ook kijkt WDO Delta in de oriëntatiefase of en in welke vorm samenwerking met (wind)initiatieven in de omgeving mogelijk is.

Voorlopige stakeholderanalyse

In onderstaand overzicht is de voorlopige stakeholderanalyse weergegeven. Per partij is aangegeven wat het (mogelijk) belang en participatieniveau is en op welke wijze zij worden betrokken.

Categorie	Stakeholder	(Mogelijk) belang	Participatie-niveau (matrix)	Wijze van participatie door omwonenden en/of rechtspersonen
Interne organisatie (WDO Delta)	Communicatie Strategie & beleid, Beheer	- Eenduidige boodschap naar buiten - Onderlinge afstemming - Beleidsdoelen - Uitvoerbaarheid initiatief	Meebeslissen (vanaf pre-oriëntatiefase)	Deelname in projectgroep
Omgeving	1. Bedrijven binnen/vlakbij risicocontour	- Risicocontour van de mogelijke windturbine - (Zorgen om) mogelijke hinder tijdens realisatie en exploitatie	Meepraten/meedenken (vanaf pre-oriëntatiefase)	Actief communiceren d.m.v.: - Gezamenlijke informatiebijeenkomst en/of individuele gesprekken; - Regelmatige terugkoppeling van onderzoek

		<ul style="list-style-type: none"> - Belemmeringen bedrijfsvoering - Risicocontour heeft invloed op nieuwbouwplannen/uitbreidingen - Realisatie energie hub ivm netcongestie 		<ul style="list-style-type: none"> en informatie; - Mogelijkheden financiële participatie en mitigerende maatregelen verkennen
	2. Overige bedrijven Hessenpoort	<ul style="list-style-type: none"> - Mogelijke hinder - Wens voor (financiële) participatie 	Meeweten (vanaf pre-oriëntatiefase)	<ul style="list-style-type: none"> - Informatie delen via bijeenkomsten Ondernemers Vereniging Hessenpoort - Mogelijkheden participatie (bijvoorbeeld levering stroom achter de meter) en mitigerende maatregelen kenbaar maken
	3. Belangenverenigingen binnen 10x tiphoogte (ca. 2,1 km)	<ul style="list-style-type: none"> - Zorgen om (mogelijke) hinder, waardevermindering, uitzicht, - Wens voor (financiële) participatie - Samenhang met gebiedsvisie Vecht Cumulatieve impact door andere windinitiatieven (zoals Dalfsen, Tolhuislanden en de Haarst) 	Meedenken/meeweten (vanaf pre-oriëntatiefase)	<ul style="list-style-type: none"> Actief communiceren d.m.v.: - Gesprekken met belangenverenigingen uit Zwolle en Dalfsen - Afstemming over mogelijkheden financiële participatie en mitigerende maatregelen. - Mogelijkheden samenwerking onderzoeken
	4. Bewoners binnen 10x tiphoogte (ca. 2,1 km)	<ul style="list-style-type: none"> - Zorgen om (mogelijke) hinder, waardevermindering, uitzicht, Natura 2000 - Wens voor (financiële) participatie - Samenhang met gebiedsvisie Vecht - Cumulatieve impact door andere windinitiatieven (zoals Dalfsen, Tolhuislanden en de Haarst) 	Meedenken/meeweten (vanaf indiening PPE-aanvraag)	<ul style="list-style-type: none"> - Informeren door persbericht/brief/website tegelijk met indiening PPE-aanvraag - Inventariseren zorgen en wensen - Afstemming over mogelijkheden financiële participatie en mitigerende maatregelen.
Overheden	Gemeente Zwolle	<ul style="list-style-type: none"> - Gemeentelijk energie- en participatiebeleid - Informatiepositie en afstemming raad - Risicocontour - Nieuwe windnormen 	Meebeslissen (vanaf pre-oriëntatiefase)	<ul style="list-style-type: none"> Actieve samenwerking d.m.v.: - Informeren raad gelijktijdig met omgeving - Ambtelijke deelname aan projectgroep - Mogelijkheid bevoegd gezag - Rol afweging 10-5 contour toestaan
	Provincie Overijssel	<ul style="list-style-type: none"> - Provinciale verordening, zoekgebieden - Nieuwe windnormen - Natura 2000 	Meebeslissen (vanaf pre-oriëntatiefase)	Toetsende rol, bevoegd gezag
	Veiligheidsregio	<ul style="list-style-type: none"> - Risicocontouren, milieuknelpunten, windnormen 	Meepraten/meedenken (vanaf oriëntatiefase)	<ul style="list-style-type: none"> - Leveren input voor ruimtelijke knelpunten - Mogelijke mitigerende maatregelen identificeren
	TenneT / Enexis	Netcongestie verminderen	Meepraten/meedenken (vanaf oriëntatiefase)	Leveren input voor ruimtelijke knelpunten, aansluiting op net
	RES West Overijssel	<ul style="list-style-type: none"> - Realiseren doelstellingen RES - Optimale energiemix 	Meepraten/meedenken (vanaf oriëntatiefase)	Leveren input voor participatie, netcongestie
	Gemeente Dalfsen	<ul style="list-style-type: none"> - Nabijheid projectgebied - Eigen ontwikkelingen - Participatiebeleid 	Meeweten (vanaf pre-oriëntatiefase)	<ul style="list-style-type: none"> - Informeren raad gelijktijdig met omgeving en raad Zwolle - Afstemming communicatie wind Dalfserveld

Figuur 6 Participatieaanpak per stakeholder

Wat heeft WDODelta al gedaan

Vanwege de (mogelijke) impact van een windturbine voor de omgeving, is de huidige pre-oriëntatiefase het startmoment geweest van de communicatie en (project)participatie. Dit betrof het voeren van gesprekken met direct betrokkenen zoals de betrokken lokale overheden (gemeente Zwolle en Dalfsen) en omliggende bedrijven en belangenverenigingen (ook op grondgebied van de gemeente Dalfsen). De maatschappelijke haalbaarheid van het initiatief, zowel op politiek-bestuurlijk

vlak als in de omgeving van het plangebied (bewoners en belangenverenigingen), is voor WDOdelta een belangrijk aspect voor het verder onderzoeken van de haalbaarheid van het initiatief. In de gesprekken zijn de belangen, wensen en knelpunten van de betrokken overheden, belangenorganisaties, bewoners en bedrijven in beeld gebracht. Deze inventarisatie wordt meegenomen bij de eventuele vervolgfases van het initiatief. Tijdens deze gesprekken is het volgende beeld naar voren gekomen:

- De (meeste) bedrijven direct grenzend aan de beoogde locatie voor de windturbine staan positief tegenover het initiatief van WDOdelta. Zij zien bijvoorbeeld mogelijkheden om opgewerkte energie te delen achter de meter;
- De meeste overige bedrijven op Hessenpoort zijn niet negatief over het initiatief van WDOdelta;
- De belangenverenigingen zijn positief dat zij voorafgaand aan de indiening zijn geconsulteerd en willen blijven worden betrokken bij het vervolgproces.
- Vooral bij belangengroepering Plaatselijk Belang Ankum bestaat de zorg dat door alle ontwikkelingen (windturbines, uitbreiding Hessenpoort, uitbreiding station TenneT) de identiteit en leefbaarheid van het gebied (nog) verder wordt aangetast.
- De belangenverenigingen zijn geïnteresseerd in een samenwerking met WDOdelta, bijvoorbeeld in het gezamenlijk optrekken bij de realisatie van windturbines, het uitwisselen van kennis en het afnemen van elektriciteit. WDOdelta heeft aangegeven de mogelijkheden voor samenwerking verder te onderzoeken in de oriëntatiefase.

Strategie communicatie- en participatieplan in vervolgfase

Wanneer de PPE aanvraag door de provincie wordt goedgekeurd, hanteert WDOdelta de volgende strategie ten aanzien van communicatie en participatie:

- De omwonenden binnen een straal van 10x tiphoogte worden geïnformeerd door middel van een brief wanneer de provincie een besluit heeft genomen om het initiatief in de PPE op te nemen.
- Het format participatieplan van de provincie Overijssel en de Hanza aanpak van de gemeente Zwolle dienen als uitgangspunt.
- De inhoud en strategie van het communicatie- en participatieplan wordt afgestemd met andere initiatieven in de directe omgeving.
- Met de bedrijven direct naast de locatie en direct omwonenden worden 1 op 1 gesprekken gevoerd. Met de overige bedrijven op Hessenpoort en omwonenden op grotere afstand vindt afstemming plaats via inloopavonden en indien nodig 1 op 1 gesprekken.
- Tijdens het communicatie- en participatieproces zal WDOdelta duidelijk zijn:
 - in welke fase het project zich begeeft;
 - op welke aspecten omgevingspartijen invloed hebben op het project en het proces;
 - wat de (milieu)impact is;
 - hoe de planning en het proces verloopt;
 - of en op welke wijze er samenwerking mogelijk is;
 - welke mogelijkheden er zijn voor financiële compensatie;
 - welke knelpunten en vragen WDOdelta kan oplossen en welke niet.

c. Voorstel compensatie van omwonenden middels omwonendenvergoeding

Het aantal omwonenden in de omgeving is relatief beperkt.

In de oriëntatiefase zal aan de hand van de onderzoeken naar geluid en slagschaduw de impact op de omgeving nader worden onderzocht. Daarbij zal ook worden bekeken welke mitigerende maatregelen er mogelijk zijn.

Indien er uit de oriëntatiefase blijkt dat (groepen) omwonenden relatief grote hinder ondervinden, dan zal compensatie middels een omwonendenvergoeding serieus worden onderzocht. Een exact bedrag kan dan worden vastgesteld.

d. Duiding of men zich conformeert aan instellen omgevingsfonds conform de gedragscode wind op land

WDODelta is bereid om aan te sluiten bij de gedragscode wind op land. Tijdens de oriëntatiefase wordt gekeken naar de mogelijkheden voor het inrichten van een omgevingsfonds. Ook wordt de mogelijkheid onderzocht om aan te sluiten bij andere omgevingsfondsen gezien de initiatieven die in de directe omgeving spelen.

e. Beschrijving van afspraken over gesocialiseerde grondvergoedingen

De windturbine wordt gerealiseerd op een locatie in eigendom van WDODelta. Er is geen sprake van een grondvergoeding aan een eigenaar of pachter van de grond en daarmee (in principe) geen mogelijkheden voor het socialiseren van grondvergoedingen. In het vervolgtraject zal met omliggende bedrijven en omwonenden worden gekeken naar aspecten als:

- Planschade;
- Energie-uitwisseling achter de meter;
- Omgevingsfonds;
- Omwonendenregeling.

BIJLAGE 1: NADERE TOELICHTING OP HET INITIATIEF

1. Aanleiding

In oktober 2024 heeft Provinciale Staten van de provincie Overijssel het Provinciaal Programma Energietransitie (PPE) vastgesteld. In dit PPE is aangegeven dat de provincie Overijssel ruimte geeft voor één windturbine op het bedrijventerrein Hessenpoort. Voorafgaand aan dit besluit heeft ook de raad van de gemeente Zwolle op 21 mei 2024 ingestemd met de programmeringsafspraken waaronder de realisatie van één windturbine op Hessenpoort. Waterschap Drents Overijsselse Delta (WDOD) wil graag gebruik maken van de ruimte die het PPE biedt.

Het waterschap heeft de ambitie om in 2030 energieneutraal te zijn. Daarom zoekt het waterschap naar mogelijkheden om op hun eigen terrein, door middel van zon en wind duurzame energie op te wekken. Door te kiezen voor eigen opwek is het waterschap minder afhankelijk van energievoorziening door derden en wordt (relatief) goedkoop energie geproduceerd. Dit financiële voordeel komt ten gunste van alle inwoners binnen het beheergebied van het waterschap.

2. Ruimtelijke scenario's

	Standaardtype	Specifiek type (Enercon E138 EP3)
Rotordiameter	162 m	138 m
Ashoogte	129 m	131 m
Tiphoogte	210 m	200 m
Risicocontour PR = 10 ⁻⁰⁵	81 m (straal) – handboek	46m
Risicocontour PR = 10 ⁻⁰⁶	210 m (straal) - handboek	148 m

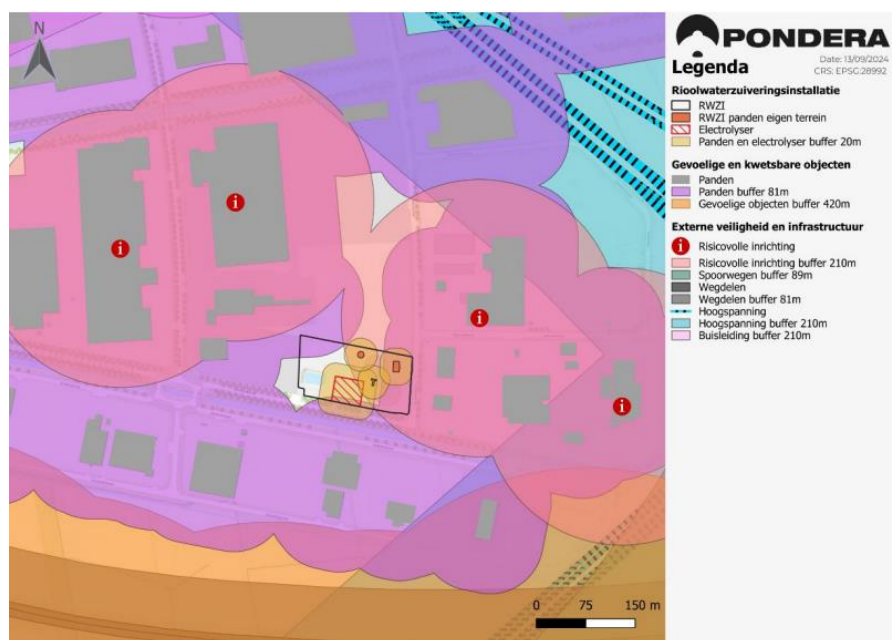
Figuur 7 Kenmerken standaardtype en specifiek type windturbine

In een eerste ruimtelijke analyse is met drie scenario's gekeken of er ruimte is voor de plaatsing van één windturbine:

1. Concept windturbinenormen, met verleende afwijking voor beperkt kwetsbare objecten – standaardtype windturbine
 - Risicocontour van PR = 10⁻⁰⁶ voor kwetsbare objecten (210 meter)
 - Risicocontour van PR = 10⁻⁰⁵ voor beperkt kwetsbare objecten (81 meter): hiervoor is een afwijking nodig door het bevoegd gezag van de standaardwaarde voor beperkt kwetsbare objecten
2. Concept windturbinenormen, geen afwijking voor beperkt kwetsbare objecten – standaardtype turbine
 - Risicocontour van PR = 10⁻⁰⁶ voor zowel beperkt kwetsbare als kwetsbare objecten (210 meter)
3. Concept windturbinenormen, geen afwijking voor beperkt kwetsbare objecten – specifieke windturbine (Enercon E138 EP3)
 - Risicocontour van PR = 10⁻⁰⁶ voor zowel beperkt kwetsbare als kwetsbare objecten (148 meter)

Alleen in scenario 1 is er, uitgaande van een risicocontour van 81 m (of kleiner) en de huidige positie van de omliggende objecten, ruimte beschikbaar op de RWZI aan de zuidwestzijde (zie Figuur 8). Scenario 1 is daarom als uitgangspunt genomen voor de voorliggende aanvraag in het kader van de PPE. Voorwaarde hierbij is dat het bevoegd gezag toestaat om voor beperkt kwetsbare objecten, een afwijking te verlenen en de grenswaarde van PR = 10⁻⁰⁵ toe te staan. De gemeente Zwolle heeft

aangegeven dat zij in principe over willen gaan tot het verlenen van deze afwijking. Een formeel besluit hierover zal in een later stadium van het proces plaatsvinden.

Figuur 8 In scenario 1 (afwijking beperkt kwetsbare objecten naar 10^{-05} en een standaard windturbinetype) is er ruimte op de RWZI voor één windturbine.

3. Fasering van het project

In Figuur 9 is de globale fasering van het project weergegeven, bestaande uit 4 fasen. Er is hierbij vanuit gegaan dat de provincie het bevoegd gezag is in de procedure. Er bestaat een mogelijkheid dat het bevoegd gezag wordt overgedragen aan de gemeente Zwolle.

De huidige fase betreft de pre-oriëntatiefase. Hierin heeft WDODelta naar de globale haalbaarheid van het plan gekeken. Ook heeft WDODelta hierin gesprekken gehad met de direct omliggende bedrijven en belangenverenigingen.

Indien de provincie besluit tot het opnemen van het initiatief in de programmeringsafspraken, wordt de oriëntatiefase gestart. Procedureel start deze met een kennisgeving van het voornemen en een kennisgeving participatie. WDODelta heeft de intentie de oriëntatiefase in twee subfasen te verdelen.

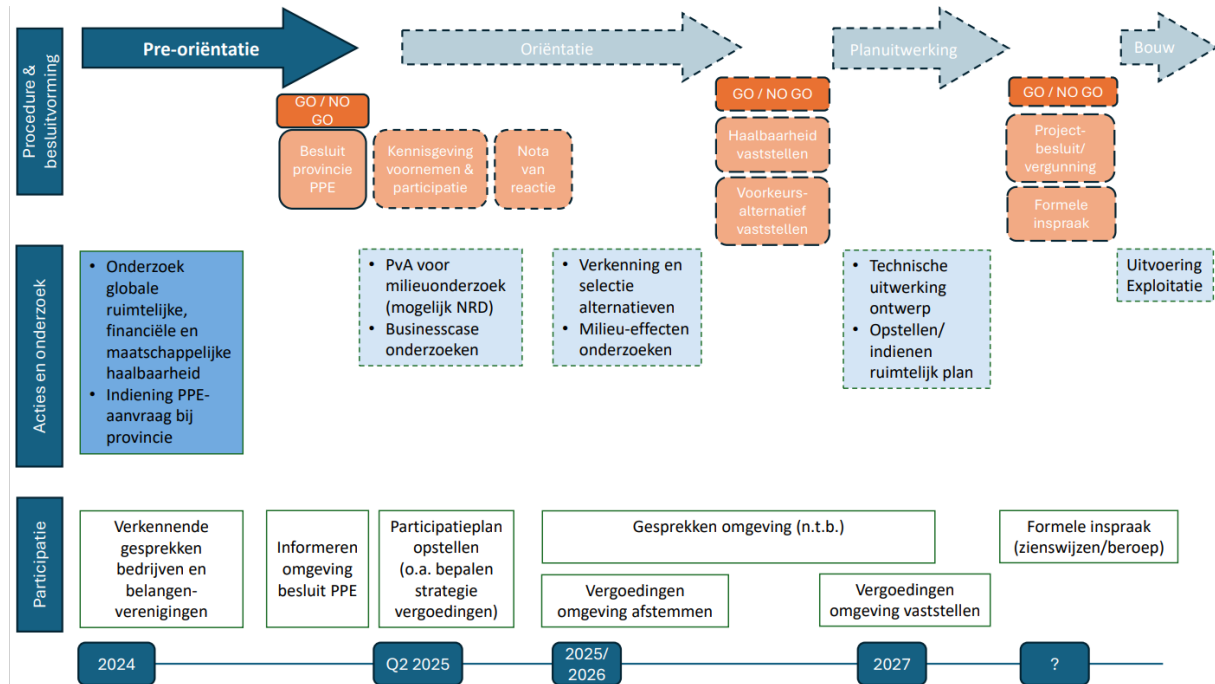
In de eerste subfase van de oriëntatiefase wordt er:

- Verdiepend onderzoek gedaan naar veiligheidsaspecten en milieuaspecten en medewerking aan 10-5 contour voor beperkt kwetsbare objecten formeel aangevraagd;
- De voorlopige businesscase (ook i.r.t. Energyhub Hessenpoort) berekend;
- De impact van een windturbine op de (verdere) ontwikkeling van de RWZI in beeld gebracht;
- Een plan van aanpak voor de 2e subfase opgesteld (inclusief een participatieplan).

Na een go / no go moment door het bestuur van WDODelta, volgt de tweede subfase van de oriëntatiefase waarin er:

- Een onderzoek wordt gedaan naar de inpassing van een turbine, incl. een analyse van de impact op verdere ontwikkelingen op het bedrijventerrein;
- Invulling wordt gegeven aan de participatie, draagvlak en uitwerking van de businesscase.

De oriëntatiefase eindigt met het vaststellen van de haalbaarheid en het vaststellen van het voorkeursalternatief (exacte locatie en bijbehorende bandbreedte voor de windturbine) door WDO Delta en het bevoegd gezag. Daarna kan er worden gestart met de planuitwerking. Daarin wordt toegewerkt naar een definitief ontwerp en de aanvraag voor een projectbesluit met eventueel bijbehorende vergunningen. Het bevoegd gezag zal hierover een besluit moeten nemen. Nadat deze formele (inspraak)procedure is afgerond (inclusief gerechtelijke procedures), kan de bouw plaatsvinden.

Figuur 9 Globale fasering (huidige fase = pre-oriëntatiefase)

BIJLAGE 2: TOELICHTING GLOBALE RUIMTELIJKE IMPACT

1. Externe veiligheid

Afwijking standaardwaarde voor beperkt kwetsbare objecten

Uit globale ruimtelijke analyse van Pondera (bijlage 3) blijkt dat met de in 2023 gepubliceerde concept windturbinenormen alleen een windturbine op het RWZI-terrein mogelijk is als het bevoegd gezag bereid is af te wijken van de standaardwaarde en te toetsen aan de nu nog geldende wet- en regelgeving. De landelijke conceptnorm (nog vast te stellen) bevat de mogelijkheid voor het bevoegd gezag om af te wijken van de standaardwaarde van het plaatsgebonden risico voor beperkt kwetsbare objecten. Dit houdt in dat voor beperkt kwetsbare objecten gemotiveerd een risicocontour van $PR = 10^{-05}$ kan worden gehanteerd in plaats van een risicocontour van $PR = 10^{-06}$. Voor kwetsbare objecten kan er niet worden afgeweken van de risicocontour van $PR = 10^{-06}$.

Argumenten afwijking standaardwaarde beperkt kwetsbare objecten

Algemene redenen om voor de beoogde windturbine af te wijken van de standaardnorm voor beperkt kwetsbare objecten zijn:

- De wijziging van de risiconorm voor beperkt kwetsbare objecten is voor een belangrijk deel ingegeven door het aansluiten op eerder ontwikkelde risiconormen voor andere risicobronnen, zoals risicovolle verhogende activiteiten met gevaarlijke stoffen. Deze aanscherping staat haaks op de onlangs door RIVM bijgestelde faalfrequenties voor windturbines. De faalfrequenties zijn over het algemeen kleiner dan eerder ingeschat. Daarbij hebben de externe veiligheidsnormen zoals momenteel opgenomen in de overbruggingsregeling nooit tot problemen geleid;
- Het afwijken voor beperkt kwetsbare objecten past binnen de algemene wens om windturbines zoveel mogelijk op bedrijventerreinen te realiseren;
- Het opnemen van een hogere risiconorm voor beperkt kwetsbare objecten past binnen de algemene tendens/wens om zogenaamde 'energiehubs' te realiseren. De situering van deze energiehubs, zoals ook beoogd voor de RWZI, zijn voornamelijk voorzien op bedrijventerreinen.

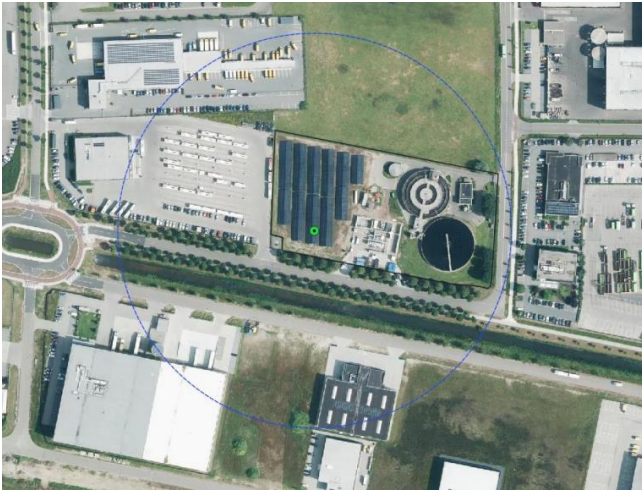
Specifieke redenen om voor het RWZI-terrein af te wijken zijn:

- Een windturbine op het RWZI-terrein sluit aan op de gemeentelijke omgevingsvisie 'Ons Zwolle van morgen 2030' en de programmeringsafspraken die zijn gemaakt tussen provincie en gemeente. Door meervoudig ruimtegebruik wordt voor de opwek van duurzame energie geen onnodig beroep gedaan op andere waardevolle ruimte, zoals het (open) agrarische landschap.
- Hessenpoort is een grootschalig, bovenregionaal bedrijventerrein primair gericht op logistiek en groothandel. De meeste bedrijven hebben een grote omvang en zijn arbeidsextensief en bezoekersextensief. Er zijn binnen het invloedsgebied van de RWZI-locatie geen zelfstandige kantoor- en detailfuncties toegestaan. Ondersteunende kantooruimte is beperkt in omvang. Hierdoor wordt het bedrijventerrein gekenmerkt door een relatief lage personendichtheid.

Locatiespecifieke redenen om voor het RWZI-terrein af te wijken zijn:

- Voor het bedrijventerrein zijn voor de situering van functies/gebouwen regels opgenomen in het bestemmingsplan en het beeldkwaliteitsplan. Door deze regels wordt de ruimte ten noorden van de Bentheimstraat rondom de beoogde locatie van de windturbine in hoofdzaak gekenmerkt door achterkant situaties. De ondersteunende kantooruimte (tot maximaal 2.000 m²) is voorzien aan de Mindenstraat en de Steinfurtstraat. De bebouwing en

de daar aanwezige personen zijn tot een afstand van ca. 150 meter relatief beperkt (zie blauwe cirkel in Figuur 10). Ook voor de grond ten noorden van het RWZI-terrein zal, gezien de voorwaarden uit het bestemmingsplan en het beeldkwaliteitsplan, de kantoorruimte normaliter langs de Steinfurtstraat komen. Ten zuiden van de Bentheimstraat is ondersteunde kantoorruimte op kortere afstand aanwezig (ca. 100 meter). Hiervoor geldt een maximum van 500 m² per bedrijf. Hierdoor is de toegestane kantoorruimte (en zo ook de personendichtheid) relatief beperkt.

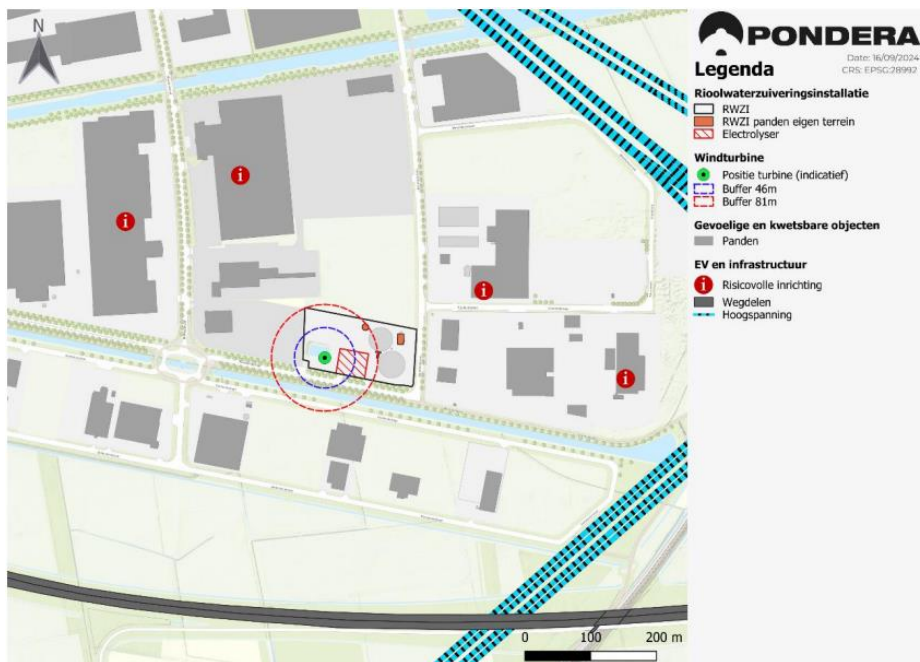

Figuur 10 Bebouwing binnen een afstand van 150 m vanaf de beoogde locatie

Gevolgen voor kwetsbare en beperkte kwetsbare objecten binnen de plaatsgebonden risicocontouren
Binnen de plaatsgebonden risicocontour van $PR = 10^{-05}$ bevinden zich in de huidige situatie, uitgaande van het standaardwindturbinetype, en een risicocontour met een straal van 81 m, geen kwetsbare of beperkt kwetsbare objecten.

De plaatsgebonden risicocontour van het *standaardwindturbinetype* (81 m) overlapt echter wel met gedeeltes van bouwvlakken van de omliggende bedrijven. Mogelijk worden de omliggende bedrijven daarom beperkt in hun maximale planologische mogelijkheden, op basis van het geldende (tijdelijke deel van het) omgevingsplan (bestemmingsplan Hessenpoort inclusief partiële herzieningen). Het gaat hierbij om het oostelijkste deel van het perceel EBS RRReis, het zuidelijkste deel van de uitbreidingslocatie van PreZero en een (zeer klein) noordelijkste deel van het perceel van Alphabet Rent (zie Figuur 11 en Figuur 12). Figuur 11

De plaatsgebonden risicocontour van het onderzochte *specifieke windturbinetype* is 46 m, waardoor de impact op de uitbreidingsmogelijkheden van omliggende bedrijven kleiner is. Bij het specifieke windturbinetype is er alleen nog overlap met het bouwvlak van EBS RRReis (zie Figuur 11 en Figuur 12).

Figuur 11 PR = 10⁻⁰⁵ bij standaardtype (buffer 81m) en bij specifiek type (46m)

Bedrijf	Overlap risicocontour 10 ⁻⁰⁵ met bouwvlak (standaardwindturbintype)	Overlap risicocontour 10 ⁻⁰⁵ met bouwvlak (specifieke windturbintype)
EBS RRReiss	Ja (oostelijkste deel)	Ja (oostelijkste deel)
PreZero (uitbreidingslocatie ZLK00X1191)	Ja (zuidelijkste deel)	Nee
Alphabet Rent, EMM International	Ja (zeer beperkt)	Nee
PreZero, Rova (huidige locatie)	Nee	Nee
DHL, Jumbo, TrapXpress, Fruit op je werk	Nee	Nee

Figuur 12 Overlap risicocontour met percelen omliggende bedrijven

Mogelijk kunnen dus op delen van de omliggende percelen geen beperkt kwetsbare objecten of kwetsbare objecten meer worden opgericht, wanneer een windturbine planologisch mogelijk wordt gemaakt.

De impact is te beperken door een kleiner windturbintype, waardoor mogelijk alleen nog het perceel van EBS RRReis wordt beïnvloed.

Daarnaast zou door middel van maatwerk, bijvoorbeeld door nader onderzoek naar de exacte plaatsgebonden risicocontour, of het nemen van specifieke maatregelen om de risico's te beperken (versterken mast, verlagen rotatiesnelheid), de impact kunnen worden verkleind¹. Alle bovenstaande bedrijven zijn reeds ingelicht over het voornemen van WDODelta voor een windturbine. In de oriëntatiefase van het project (zie Figuur 9) zal de exacte impact nader worden afgestemd en

¹ [Veiligheid en windturbines.pdf \(rvo.nl\)](#)

indien nodig worden beperkingen vastgelegd in een projectbesluit dan wel een wijziging van het omgevingsplan, in de planuitwerkingsfase.

2. Geluid

In de conceptnormen voor wind op land is de standaardwaarde 45 dB Lden en 39 dB Lnight op geluidgevoelige objecten. Daarvan kan worden afgeweken tot een grenswaarde van 47 dB Lden en 41 dB Lnight. Daarnaast geldt er een toeslag van 5 dB Lden voor tonaal geluid.

Er zijn geen bedrijfswoningen aanwezig op het bedrijventerrein en het dichtstbijzijnde geluidgevoelige gebouw (woning) ligt op circa 600 m van de RWZI. Dit is ruim buiten de standaard contour van 400 meter die wordt aangehouden voor de impact van geluid (en slagschaduw) op gevoelige objecten. Hoewel de verwachting is dat geluid geen planologische belemmeringen oplevert zal in de oriëntatiefase, door middel van geluidsberekeningen, nader onderzoek worden uitgevoerd naar het aspect geluid. De uitkomsten van dit onderzoek zullen worden gedeeld met omliggende bedrijven en omwonenden.

3. Slagschaduw

In de conceptnormen voor wind op land is de norm opgenomen dat windturbines maximaal 6 uur per jaar en 20 minuten per dag slagschaduw mogen veroorzaken op slagschaduwgevoelige objecten. Hiertoe worden alleen woon-, onderwijs- gezondheids- en bijeenkomstfuncties voor kinderopvang met bed gerekend. Bedrijfsgebouwen zijn niet slagschaduwgevoelig volgens de Omgevingswet. Het dichtstbijzijnde slagschaduwgevoelige gebouw bevindt zich op circa 600 meter vanaf de RWZI. Een vuistregel is om te bepalen welk gebied met slagschaduw te maken kan krijgen is 12 keer de rotordiameter van de windturbine. Bij het standaardtype windturbine is dit $12 \times 162 = 1944$ m vanaf de windturbine. Bij het specifieke type windturbine is dit $12 \times 138 = 1656$ m vanaf de windturbine. Binnen deze afstanden bevinden zich slagschaduwgevoelige objecten, zoals woningen. Dit hoeft geen belemmering op te leveren voor het realiseren van een windturbine, maar mogelijk is er een stilstandvoorziening nodig. In de oriëntatiefase zal nader onderzoek worden gedaan naar het aspect slagschaduw en wordt beoordeeld of het wenselijk/noodzakelijk is om mitigerende maatregelen te nemen.

Bij zowel het aspect geluid en slagschaduw wordt gekeken naar het cumulatieve effect als gevolg van verkeerslawaai en andere initiatieven in de directe omgeving (bijvoorbeeld de drie windturbines ter hoogte van Tolhuislanden).

4. Ecologie

In de oriëntatiefase wordt nader onderzoek gedaan naar het aspect ecologie. Hierbij wordt vooral gekeken naar de impact op vogels en andere (beschermde) diersoorten. Tijdens de oriëntatiefase wordt vooral gebruik gemaakt van beschikbare informatie die naar verwachting voorhanden is (bijvoorbeeld ecologisch onderzoek Tolhuislanden). Wanneer informatie ontbreekt voor besluitvorming in de planuitwerkingsfase, wordt dit onderzoek in de oriëntatiefase opgestart.

5. Hoogtebeperkingen

Er zijn geen hoogtebeperkingen meer aanwezig op bedrijventerrein Hessenpoort, door de opheffing van de laagvliegroute van Defensie. Ook wordt geen impact op radarstations verwacht.

BIJLAGE 3: NOTITIE PONDERA WINDENERGIE RWZI HESSENPOORT

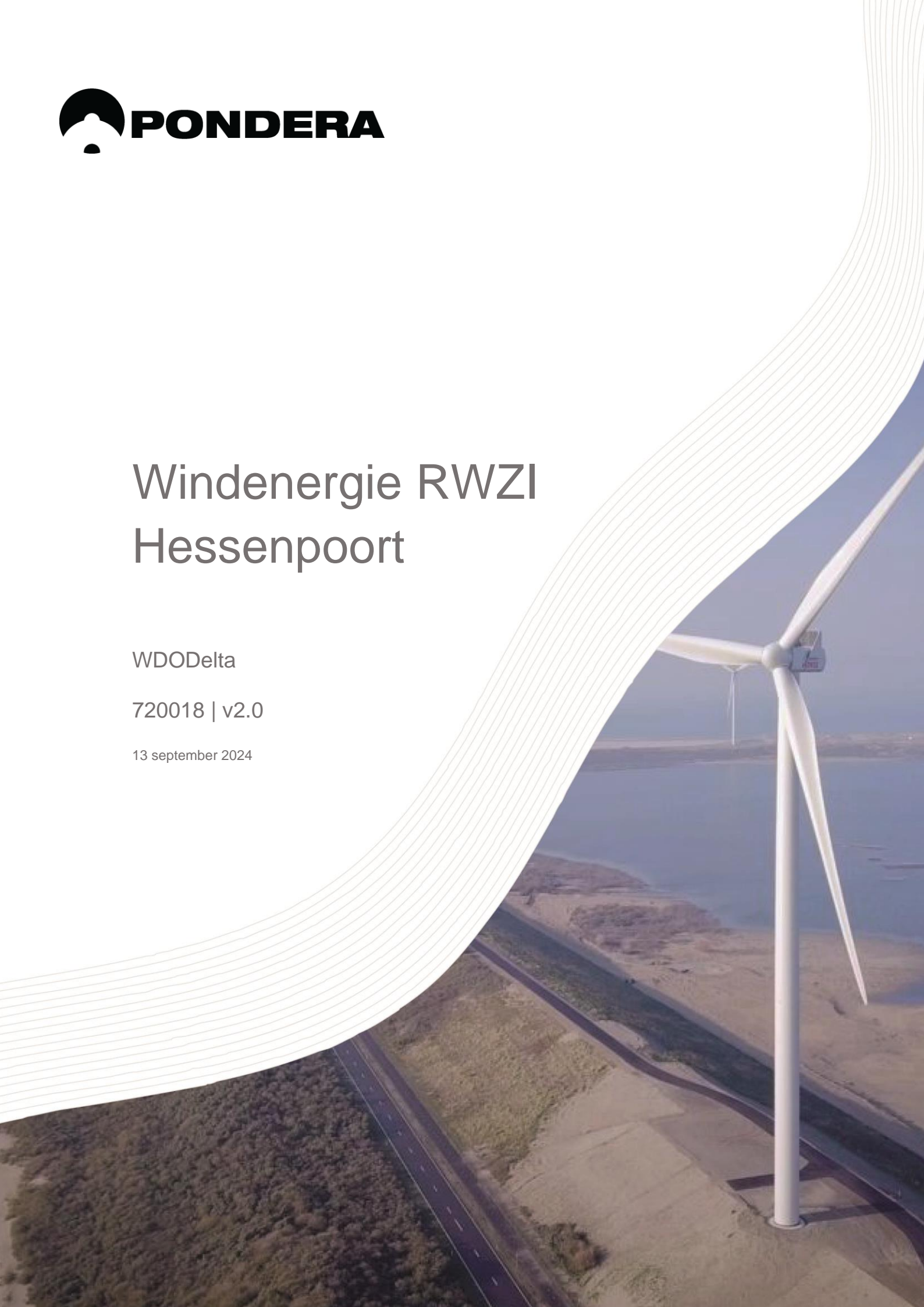

Windenergie RWZI Hessenpoort

WDODelta

720018 | v2.0

13 september 2024

Pondera

Hoofdvestiging Nederland

Amsterdamseweg 13
6814 CM Arnhem
088 – pondera (088-7663372)
info@ponderaconsult.com

Postbus 919
6800 AX Arnhem

Vestiging South East Asia

Jl. Mampang Prapatan XV no 18
Mampang
Jakarta Selatan 12790
Indonesia

Vestiging North East Asia

Suite 1718, Officia Building 92
Saemunan-ro, Jongno-gu
Seoul Province
Republic of Korea

Vestiging Vietnam

7th Floor, Serepok Building
56 Nguyen Dinh Chieu Street, Da Kao Ward,
District 1 Ho Chi Minh City
Vietnam

Colofon

Soort document

Windenergie RWZI Hessenpoort

Versienummer

v2.0

Datum

13 september 2024

Project nummer

720018

Opdrachtgever

WDODelta

Auteur

[REDACTED]

Nagekeken door

[REDACTED]

Disclaimer

In het onderzoek is gebruik gemaakt van algemeen geaccepteerde uitgangspunten, modellen en informatie die ten tijde van het opstellen van dit rapport ter beschikking stonden. Aanpassingen in de uitgangspunten, modellen of gebruikte gegevens kunnen leiden tot andere uitkomsten. De aard en de nauwkeurigheid van de gebruikte gegevens voor het onderzoek bepalen in belangrijke mate de nauwkeurigheid en de onzekerheden van de berekende uitkomsten en aanbevelingen. Pondera is niet aansprakelijk voor schade die wordt geleden door opdrachtgever(s) en/of derden uit conclusies die gebaseerd zijn op gegevens die niet van Pondera afkomstig zijn. Deze rapportage is opgesteld met de intentie dat deze alleen gebruikt wordt door de opdrachtgever en slechts voor het doel waarvoor de rapportage is opgesteld. Er mag geen beroep worden gedaan op de informatie uit deze rapportage voor andere doeleinden zonder schriftelijke toestemming van Pondera. Pondera is niet verantwoordelijk voor de consequenties die kunnen voortvloeien uit het oneigenlijk gebruik van de rapportage. De verantwoordelijkheid voor het gebruik van (de analyse, resultaten en bevindingen in) de rapportage blijft bij de opdrachtgever. De Rechtsverhouding opdrachtgevers – architect, ingenieur en adviseur conform DNR 2011 is te allen tijde van toepassing. Pondera werkt met een kwaliteitsmanagementsysteem dat door EIK gecertificeerd is volgens de ISO 9001:2015 norm.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
2	Toelichting concept windturbinenormen	1
3	GIS-analyse	3
4	Provinciaal Programma Energiestrategie	7
5	Analyse Hanza Zwolle - participatieproces	9
6	Conclusies en vervolprocedure	11
	Bijlagen	12
	Bijlage 1: Provinciaal Programma Energiestrategie	12

1 Inleiding

In 2021 is onderzocht of het mogelijk zou zijn om windturbines te realiseren op bedrijventerrein Hessenpoort in Zwolle. Hierbij is een GIS-analyse uitgevoerd waarbij verschillende belemmeringen in kaart zijn gebracht. Hieruit volgden verschillende alternatieven. Onderdeel van deze alternatieven was de plaatsing van een windturbine op het RWZI-terrein van waterschap Drents Overijsselse Delta (WDODelta). Echter gezien de mogelijke impact van de windturbines op de ontwikkeling van het bedrijventerrein is nader onderzoek uitgebleven. De impact op en van toekomstige bedrijven was een onzekere factor.

De meeste grond op het bedrijventerrein is inmiddels uitgegeven en de omliggende bedrijvigheid is bekend. Nu is de vraag of er op het RWZI-terrein nog steeds ruimte is voor de plaatsing van een windturbine en zo, ja welke vervolgstappen er moeten worden gezet om te komen tot realisatie.

In de onderhavige notitie wordt, rekening houdend met de omliggende bedrijven en de concept windturbinenormen, gekeken naar de plaatsingsruimte en de vervolgstappen.

2 Toelichting concept windturbinenormen

Op 12 oktober 2023 zijn de conceptnormen voor wind op land gepubliceerd, het Ontwerpbesluit Windturbines leefomgeving¹. In Nederland golden uniforme normen voor windturbines om de omgeving te beschermen. In 2010 heeft het Rijk met het 'Besluit wijziging milieuregels windturbines' landelijk uniforme regels voor windturbines vastgesteld. Dit betrof onder andere geluid, slagschaduw en externe veiligheid. Dit besluit is vastgesteld na het gebruikelijke proces van consultatie en inspraak². Echter heeft het Rijk verzuimd een milieubeoordeling uit te voeren in de totstandkoming, hetgeen vereist is op grond van Europese regelgeving. In 2021 heeft de Raad van State dan ook geoordeeld dat de windturbinenormen niet correct tot stand zijn gekomen en daarmee niet kunnen worden gebruikt voor besluitvorming. Met de nieuwe normen herintroduceert het Rijk uniforme milieunormen voor windturbines met als onderlegger een milieubeoordeling. Daarbij zijn vanzelfsprekend de meest recente inzichten tot op heden betrokken. Hieronder is een overzicht te zien van de gewijzigde normen.

De nieuwe milieunormen zullen worden toegepast in de hierna volgende GIS-analyse.

Tabel 2.1 – nieuwe normen

	Oude wetgeving	Huidige (nieuwe) wetgeving
Geluid	De norm van ten hoogste 47 dB Lden en 41 dB Lnight	Standaardwaarde is 45 dB Lden en 39 dB Lnight
	X	Grenswaarde van 47 dB Lden en 41 dB Lnight
	X	Toeslag van 5 dB Lden voor tonaal geluid
	X	Uitzondering voor gebouwen met een functionele binding
Slagschaduw	Niet meer dan 17 dagen per jaar. En niet meer dan 20 minuten per dag.	Maximaal 6 uur per jaar en 20 minuten per dag

¹ <https://ponderaconsult.com/ponderacontent/nieuwe-normen-wind-op-land-the-devil-is-in-the-details/>

² Zie onderdeel 13 Nota van toelichting: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2010-749.html#d9869e474>

	X	Verplicht logboek bijhouden uren slagschaduw
	X	Hinderlijke slagschaduw bij 120 watt/m ²
Externe veiligheid	kwetsbaar object niet hoger dan 10 ⁻⁶ per jaar en beperkt kwetsbaar object niet hoger dan 10 ⁻⁵ per jaar	Grenswaarde voor kwetsbare en zeer kwetsbare objecten PR = 1 x 10 ⁻⁶ .
	X	Standaardwaarde voor beperkt kwetsbare objecten PR = 1 x 10 ⁻⁶ .
		Grenswaarde voor beperkt kwetsbare objecten PR = 1 x 10 ⁻⁵ .
	X	vastleggen van een norm voor domino-effecten
Afstandsnorm	X	2x de tiphoogte

Met name relevant voor de ontwikkeling van een windturbine op de RWZI Hessenpoort is de wijziging van de externe veiligheidsnormen. Het plaatsgebonden risico voor een buiten de inrichting gelegen beperkt kwetsbaar object is gewijzigd van PR 10⁻⁰⁵ per jaar naar PR 10⁻⁰⁶ per jaar. De PR 10⁻⁰⁶ per jaar is een standaardwaarde. Het bevoegd gezag kan hier gemotiveerd van afwijken.

Een standaardwaarde houdt een inhoudelijke sturing in van de belangenafweging die aan het besluit ten grondslag ligt, zonder de uitkomst van de belangenafweging op voorhand dwingend vast te leggen. De regel waarin de waarde is opgenomen, biedt dan een inherente beoordelingsruimte voor het bevoegd gezag om in besluiten gemotiveerd van de standaardwaarde af te wijken. Dit betekent dat er bij de te verrichten belangenafweging in concrete gevallen nog enige ruimte blijft voor afstemming op de lokale situatie. Daarbij kunnen het veiligheidsbelang en het belang van een duurzame energievoorziening op een evenwichtige manier worden gewogen. Weliswaar is het de bedoeling om de standaardwaarde te realiseren, maar niet tot elke prijs, ten koste van de andere belangen die in het geding zijn.

Het bovenstaande betekent dat het bevoegd gezag de mogelijkheid heeft om af te wijken van de standaardwaarde. Mogelijke redenen voor deze afwijking kunnen zijn:

- De plaatsing van windturbines op bedrijventerreinen heeft vanuit beleids-/ruimtelijk oogpunt de voorkeur en om dit te kunnen realiseren moet de ontwikkelruimte op bedrijventerreinen niet verder worden beperkt;
- De normen zoals opgenomen in het voorheen geldende Activiteitenbesluit hebben nooit tot problemen geleid. Het is zelfs zo dat het RIVM de faalfrequenties voor windturbines op basis van nieuwe inzichten heeft bijgesteld. De faalfrequenties zijn kleiner dan eerder ingeschat.

Wat de nieuwe normering betekent voor de ontwikkeling van een windturbine op de RWZI Hessenpoort is in het volgende hoofdstuk nader uiteengezet.

3 GIS-analyse

In dit hoofdstuk wordt op basis van een GIS-analyse gekeken naar de beschikbare ruimte voor een windturbine op de RWZI Hessenpoort. Daarbij kijken we naar 3 scenario's:

1. De beschikbare ruimte op basis van de huidige wet- en regelgeving met toepassing van een standaard windturbintype;
2. De beschikbare ruimte op basis van de concept windturbinenormen, uitgaande van de standaardwaarde met toepassing van een standaard windturbintype;
3. De beschikbare ruimte op basis van de concept windturbinenormen, uitgaande van de standaardwaarde met toepassing van een specifiek windturbintype.

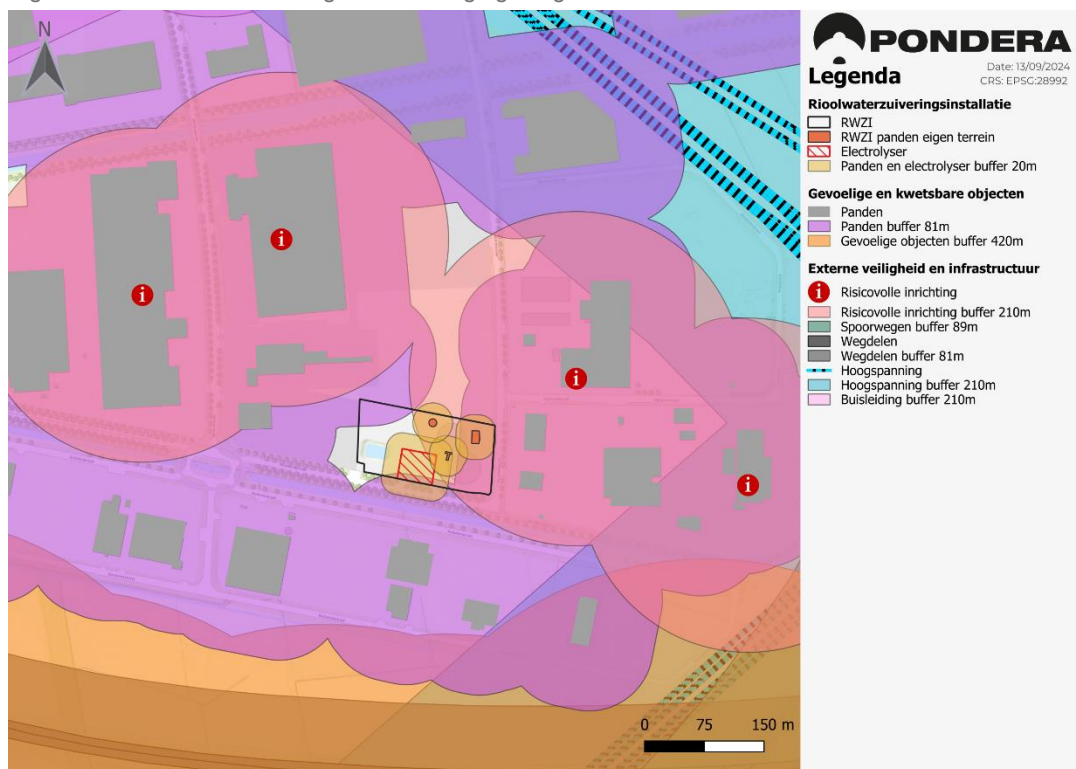
Kader 3.1 – Windturbine(type)

In de GIS-analyse wordt gebruik gemaakt van een standaard windturbine en een specifieke windturbine. Als standaard is gekozen voor een windturbine met een rotordiameter van 162 meter, ashoogte van 129 meter en tiphoogte van 210 meter. Als specifieke windturbine wordt gebruik gemaakt van de Enercon E138 EP3 met een rotordiameter van 138 meter, ashoogte van 131 meter en tiphoogte van 200 meter.

Scenario 1: Huidige wet- en regelgeving – standaard windturbine

In dit scenario kijken we naar de beschikbare ruimte uitgaande van de huidige wet- en regelgeving. Dit betekent dat voor omliggende bedrijfsgebouwen (beperkt kwetsbare objecten) de PR10-05 contour bepalend is. Rekenregel op basis van het Handboek Risicozonering is een afstand van een halve rotordiameter. Kijkend naar het standaard windturbintype komen we tot een buffer van 81 meter. Uitgaande van dit scenario is er ruimte beschikbaar op de RWZI (zie Figuur 3.1).

Figuur 3.2 – Scenario 1: huidige wet- en regelgeving met standaard windturbine

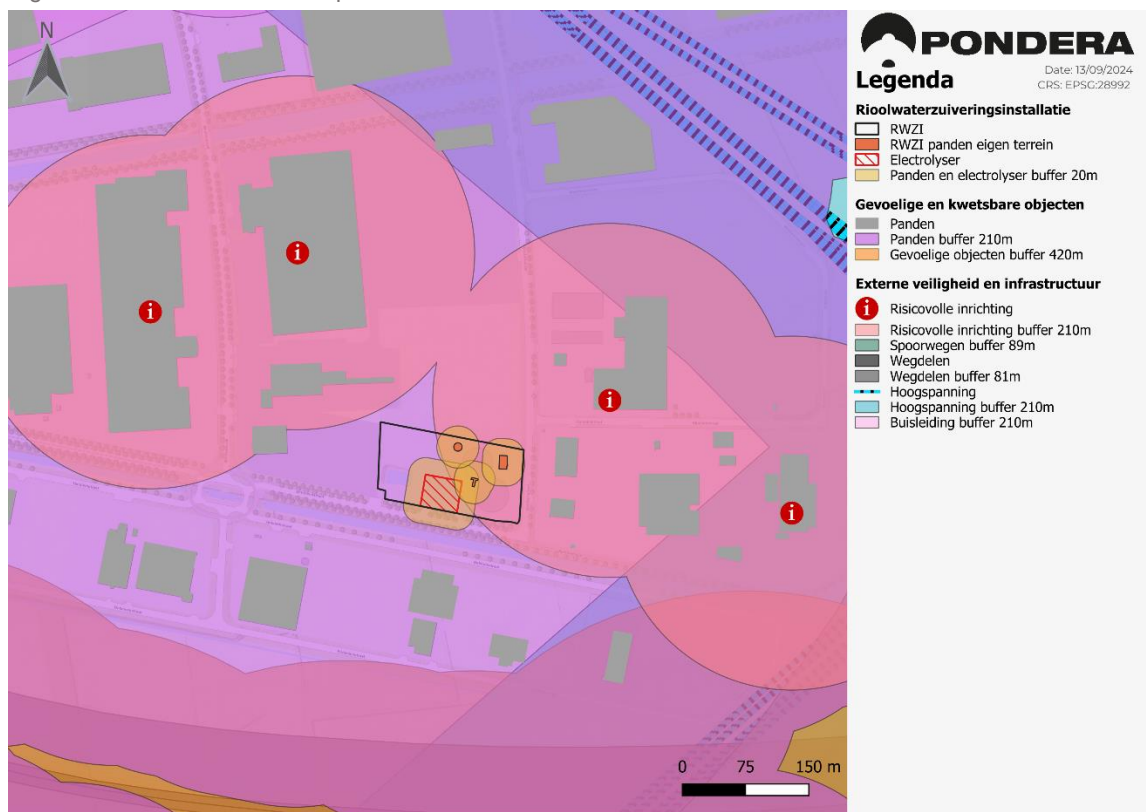

In dit scenario hebben we geen rekening gehouden met toekomstige uitbreidingsmogelijkheden van omliggende bedrijven. Als we rekening houden met de vigerende planologische mogelijkheden op grond van het omgevingsplan (voorheen bestemmingsplan) dan is er geen ruimte op de RWZI voor de plaatsing van een windturbine. De impact op de planologische mogelijkheden is echter zeer beperkt. Mogelijk dat door de komst van de windturbine op een klein deel van de omliggende bedrijfspercelen geen bedrijfsbebouwing kan worden opgericht. Kijkend naar de huidige situatie wordt geadviseerd om een positie te kiezen zo ver mogelijk naar de Bentheimstraat en zo dicht mogelijk bij de waterstofinstallatie. Door de positie zo dicht mogelijk bij de Bentheimstraat komt er geen planologische beperking op het nu nog onbebouwde perceel ten noorden van de RWZI. Door de positie zo dicht mogelijk bij de waterstofinstallatie wordt de impact voor EBS RRReis Stalling Zwolle zoveel mogelijk beperkt. Er kan in de toekomst alleen geen bedrijfsbebouwing worden opgericht in de oostelijke hoek van het perceel. Hier ligt de in- en uitrit voor de bussen. Eventueel is ook nog maatwerk mogelijk door in overleg met EBS RRReis Stalling Zwolle een specifieke PR 10-05 contour vast te leggen.

Scenario 2: Concept windturbinenormen – standaard windturbine

In dit scenario kijken we naar de beschikbare ruimte uitgaande van de concept windturbinenormen (zonder afwijking bevoegd gezag). Dit betekent dat voor omliggende bedrijfsgebouwen (beperkt kwetsbare objecten) de PR10-06 contour bepalend is. Rekenregel op basis van het Handboek Risicozonering is de tiphoogte afstand. Kijkend naar het standaard windturbintype komen we tot een buffer van 210 meter. Uitgaande van dit scenario is er geen ruimte beschikbaar op de RWZI (zie Figuur 3.2).

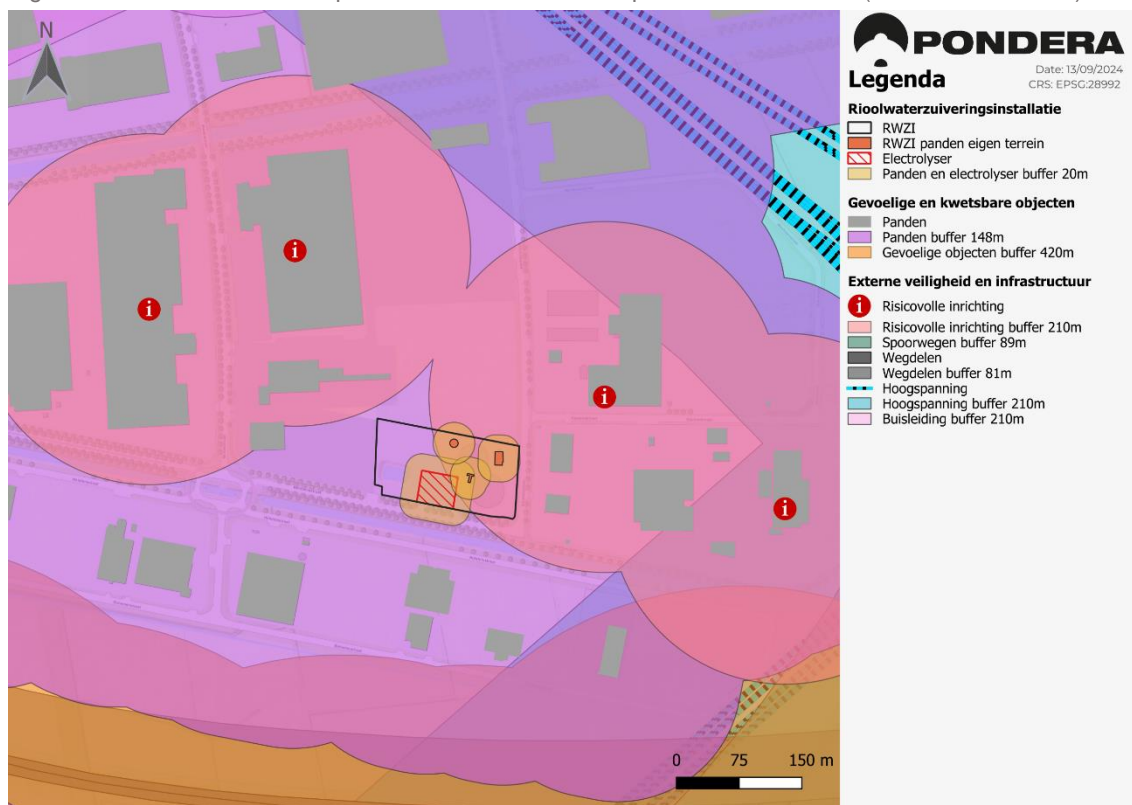
Figuur 3.2 – Scenario 2: concept windturbinenormen met standaard windturbine

Scenario 3: Concept windturbinenormen – specifieke windturbine

In dit scenario kijken we naar de beschikbare ruimte uitgaande van de concept windturbinenormen (zonder afwijking bevoegd gezag) met toepassing van de (realistisch te beschouwen) Enercon E138 EP3. Voor omliggende bedrijfsgebouwen (beperkt kwetsbare objecten) geldt de PR10-06 contour. De specifieke afstand voor de PR10-06 contour is 148 meter. Uitgaande van dit scenario met de toepassing van een specifieke windturbine is er geen ruimte beschikbaar op de RWZI (zie Figuur 3.3).

Figuur 3.3 – Scenario 3: concept windturbinenormen met specifieke windturbine (Enercon E138 EP3)

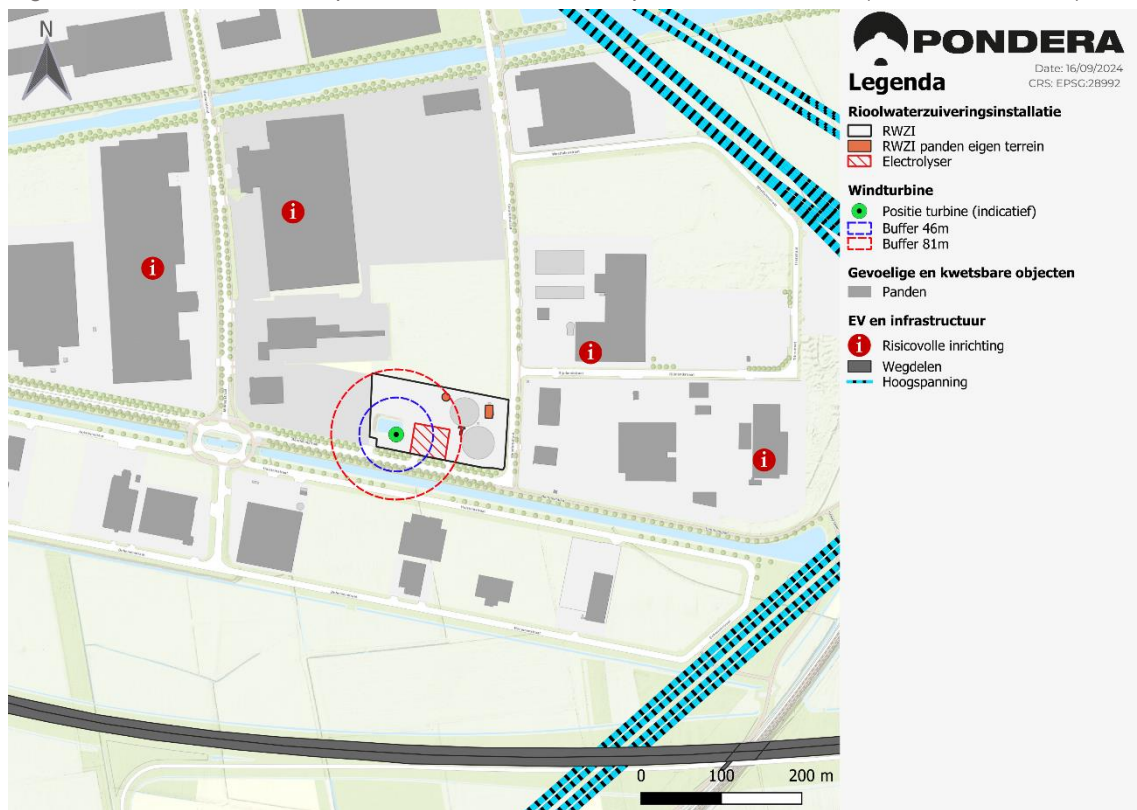

Conclusie

Concluderend kunnen we stellen dat met de in 2023 gepubliceerde concept windturbinenormen alleen een windturbine op het RWZI-terrein mogelijk is als het bevoegd gezag bereid is af te wijken van de standaardwaarde en te toetsen aan de nu nog geldende wet- en regelgeving.

Daarbij moet bij de positionering van de windturbine rekening worden gehouden met de omliggende bedrijvigheid. De positie zoals onderstaand ingetekend voldoet aan de huidige wet- en regelgeving en heeft de minste impact op omliggende bedrijfspercelen.

Figuur 3.3 – Scenario 3: concept windturbinenormen met specifieke windturbine (Enercon E138 EP3)

4 Provinciaal Programma Energiestrategie

Het Provinciaal Programma Energiestrategie (PPE) (zie Bijlage 1) is een instrument van Gedeputeerde Staten om de provinciale ambities uit de Regionale Energiestrategie (RES) te realiseren. Vanuit de constatering dat Overijssel de afgesproken ambitie van beide RES-regio's voor 2030 in het huidige tempo en inzet niet haalt, zet het programma vooral in op windenergie. Het programma is een uitwerking van de kaders die door Provinciale Staten uiteindelijk worden vastgesteld in de Omgevingsvisie en -verordening.

Onderdeel van de PPE is een verdeelprocedure vergunningen wind op land (zie Hoofdstuk 3 van Bijlage 1). Iedere gemeente die potentieel ruimte heeft voor windturbines, moet bijdragen aan de provinciale opgave. De provincie heeft (in overleg met alle gemeentes) per gemeente een maximum vastgesteld. Inwoners van Overijssel weten zodoende waar ze aan toe zijn: tot en met 2030 komen er niet meer windturbines dan dat het maximum voorschrijft. In de gemeente Zwolle mag maximaal 150 GWh per jaar aan windenergie worden opgewekt. Belangrijk hierbij is dat de provincie iedere hedendaagse windturbine van > circa 175m tiphoogte ziet als een productie-installatie van 20 GWh. Wanneer een gemeente nog 40 GWh moet invullen, dan betekent dit simpelweg twee extra windturbines. Voor kleine windturbines (circa < 100m tiphoogte) kan de provincie een uitzondering maken.

Om de vergunningverlening binnen deze maxima verder te reguleren stelt de provincie per gebied (of deelgebied daarbinnen) een tijdvak vast waarbinnen aanvragen kunnen worden ingediend. Voor de gemeente Zwolle, en specifiek Hessenpoort, betreft dit 15 oktober 2024 tot en met 15 februari 2025. Binnen dit tijdvak kan een principeverzoek worden. Dit verzoek moet voldoen aan meerdere criteria. Na sluiting van het tijdvak worden alle ingediende principeverzoeken beoordeeld op ontvankelijkheid. Indien ontvankelijk, dan worden de verzoeken gerangschikt. Vervolgens krijgt het best beoordeelde verzoek als eerste groen licht. Vervolgens het project dat op de tweede plek is geëindigd. Dit gaat zo door tot de maximum opgave van 150 GWh (inclusief al gerealiseerde opwek) bereikt is.

De criteria om als **ontvankelijk** te worden bestempeld, zijn als volgt:

- A. Een omschrijving van het project, waaronder:
 - De topografische ligging inclusief grondposities en kaartbeeld met topografische ondergrond;
 - Het beoogd aantal windturbines;
 - Een bandbreedte met daarbinnen de beoogde (indicatieve) ashoogte en rotordiameter van de windturbines;
- B. Een bandbreedte met daarin het te verwachten opgesteld vermogen in MW en verwachte opbrengst in GWh;
- C. Een - voor zover op dat moment mogelijk en inzichtelijk - ruimtelijke onderbouwing waarin in elk geval wordt ingegaan op de onderwerpen geluid, slagschaduw, externe veiligheid, ecologie, de afstand van de beoogde windturbines tot gevoelige bestemmingen en indien van toepassing aanwezige hoogtebeperkingen als gevolg van luchtverkeer en hoe hier mee om wordt gegaan;
- D. Een beschrijving van de landschappelijke inpassing van het windpark met visualisatie, ook in relatie tot het provinciaal beleid;
- E. Een toelichting hoe 50% lokaal eigendom geborgd is of indien dit nog niet het geval is hoe men dit gaat realiseren;
- F. Een eerste toelichting op welke wijze omwonenden binnen een straal van 10 x tiphoogte worden betrokken bij het planproces en op welke wijze omwonenden of rechtspersonen kunnen participeren in het project;
- G. Een voorstel voor compensatie van omwonenden middels een omwonendenvergoeding;

- H. Een duiding of men zich conformeert aan het instellen van een omgevingsfonds conform de gedragscode Wind op Land;
- I. Een overzicht van de grondposities die de initiatiefnemer tot zijn beschikking heeft voor het initiatief, inclusief daartoe strekkende bewijsstukken

Nogmaals: er wordt geen score op bovenstaande criteria uitgedeeld. Alle projecten die voldoen aan bovenstaande criteria, komen in de rangschikking. Die rangschikking wordt als volgt gemaakt:

1. Locatie van het windpark in relatie tot het landschap(stype) – zie ook de windladder. Dus hoe lager op de windladder, hoe hoger de score.
(Note: Bedrijventerreinen vallen in trede 1 en 2 van de windladder (hier mogen ook minder dan 3 turbines).
2. *Risico's ten aanzien van potentiële impact op de natuur*
3. Aantal Kwetsbare objecten ten opzichte van andere aanvragen binnen het cluster/ de gemeente

Voor deze criteria kunnen dus wel punten gescoord worden. In de Bijlage (onderaan bladzijde 17) staat uitgewerkt hoe de punten verdeeld gaan worden.

Na beoordeling en duidelijkheid over welke initiatieven binnen het gestelde maximum voldoen aan de ruimtelijke kaders, kan zowel de provincie als de gemeente de rol van bevoegd gezag op zich nemen. In beginsel ligt deze rol bij de provincie (mits de windturbine > 5 MW). De gemeente kan het verzoek indienen om deze rol over te nemen.

5 Analyse Hanza Zwolle - participatieproces

De gemeente Zwolle heeft voor participatie een eigen beleid opgesteld, namelijk Hanza!³. Dit is een methode die initiatiefnemers helpt om een zorgvuldig participatieproces te organiseren en geeft de deelnemers in zo'n proces een duidelijke positie. Hanza! bestaat uit drie fasen:

Fase 1:

- Doel van de fase: goede afspraken maken over wat het onderwerp is en hoe er daarover in gesprek wordt gegaan. Een vraag ontwikkelen die beantwoord zou moeten worden.
- Eindproduct: Concept Plan van Aanpak

Fase 2:

- Doel van de fase: de vraag uit fase 1 beantwoorden door met elkaar in gesprek te gaan.
- Eindproduct: oplossingsrichtingen

Fase 3:

- Doel van de fase: definitieve oplossing kiezen en vaststellen.
- Eindproduct: Initiatiefnemer stelt een participatie journaal op waarin wordt toegelicht hoe de participatie is verlopen

Verder zijn er nog een aantal spelregels waar de initiatiefnemer zich aan moet houden tijdens het participatieproces:

1. De initiatiefnemer is verantwoordelijk voor zorgvuldige participatie
2. De initiatiefnemer zorgt ervoor dat alle Zwollenaren kunnen meedoen
3. We maken gebruik van de kennis en contacten die er in Zwolle al zijn
4. We streven er met elkaar naar dat iedereen zich aan het einde van het proces serieus genomen voelt

Als onderdeel van de participatieaanpak 'Hanza!', is er een toolbox met daarin hulpmiddelen.

Het doel van de toolbox is om initiatiefnemers én deelnemers op een praktische manier te helpen om de Zwolse participatieaanpak zorgvuldig uit te voeren. Deze toolbox is echter nog niet erg uitgebreid waardoor hier niet heel veel hulp van gekregen kan worden. Ook is het participatieproces verder erg vrij, wat vrijheid geeft maar er dus weinig richtlijnen zijn.

Bij de aanleg van een windturbine spelen er allerlei belangen mee van verschillende groepen. Hierdoor is het aan te raden om een uitgebreid participatie proces te doorlopen om zo iedereen betrokken te laten voelen bij het project. Een aantal ideeën zijn:

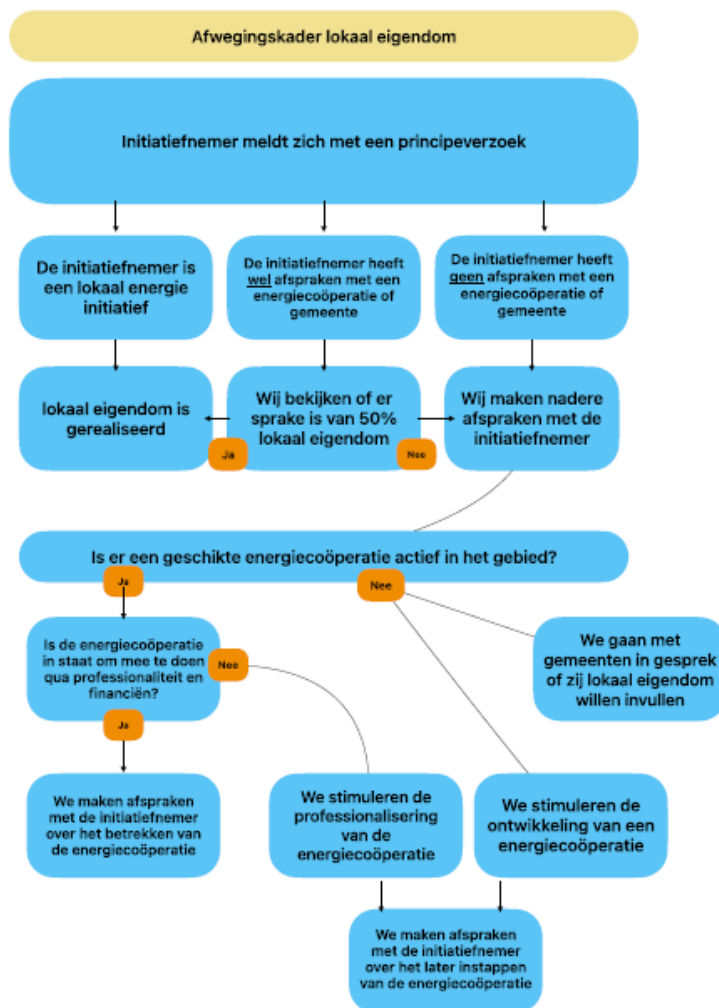
1. Zorg dat omliggende bedrijven en omwonenden goed up-to-date blijven, bijvoorbeeld door middel van een nieuwsbrief of een projectwebsite;
2. Organiseer een informatie bijeenkomst en nodig ondernemers en omwonenden binnen een bepaalde afstand uit. Zet deze uitnodiging ook in de lokale krant, zodat ook andere geïnteresseerden hier naar toe kunnen komen;
3. Een eis vanuit de provincie is dat er minimaal 50% lokaal eigendom is, hiervoor dient ook een plan gemaakt te worden hoe dit gerealiseerd zal worden;
4. Ook kan gedacht worden aan compensatie van omwonenden binnen en straal van 1500 meter.

³ De Hanza! Methode: <https://www.zwolle.nl/participatie-met-hanza>

Naast dat de gemeente Zwolle een eigen participatie aanpak heeft gemaakt, staan er in het PPE ook een aantal eisen waaraan moet worden voldaan. Zo staat er uitgebreid beschreven wat de afwegingskaders zijn voor lokaal eigendom (zie Figuur 5.1). In het geval van het RWZI, zou het de optie zijn om geen afspraken te maken met een energie coöperatie. In de basis gaat de provincie er vanuit dat er minimaal 50% lokaal eigendom zal zijn. Hier kan van afgeweken worden als er geen reële bereidheid is van een coöperatie om mee te werken aan het project, echter moet dit wel worden aangegeven en moet worden laten zien dat er inzet is getoond om wel een coöperatie te vinden en waarom het voor nu niet haalbaar is. Wanneer dit het geval is zullen er met de provincie afspraken worden gemaakt over hoe een coöperatie eventueel later nog kan instappen en/of hoe de omgeving op een andere manier kan meeprofiteren (eventueel een omgevingsfonds). Oftewel, het is dus mogelijk om het lokaal eigendom zo in te richten dat het niet via een coöperatie is maar door bijvoorbeeld dus een omgevingsfonds, echter moet het dus wel goed aangetoond kunnen worden dat er geen geschikte coöperaties zijn om deze rol te vervullen.

Verder staan ook in het PPE allerlei eisen genoemd waaraan het participatieplan moet voldoen (zie bijlage 1, pagina 21/22). Hier dient ook rekening mee te worden gehouden naast de genoemde stappen/spelregels die worden beschreven in de Hanza! methode.

Figuur 5.1 – afwegingskader lokaal eigendom

6 Conclusies en vervolprocedure

Op basis van de voorgaande hoofdstukken kunnen we de volgende conclusies trekken:

- Er is op basis van de huidige wet- en regelgeving ruimte beschikbaar op de RWZI voor de plaatsing van een windturbine;
- Er is op basis van de concept windturbinenormen (toekomstige wet- en regelgeving) bij toepassing van de standaardwaarde voor beperkt kwetsbare objecten (PR 10-06) geen ruimte beschikbaar voor plaatsing van een windturbine. Dit is alleen mogelijk als het bevoegd gezag bereid is om af te wijken van de standaardwaarde en vast te houden aan de huidige wet- en regelgeving.
- Medewerking is vooralsnog afhankelijk van besluitvorming bij de provincie. Hiertoe moet een principeverzoek worden ingediend in het kader van het Provinciaal Programma Energiestrategie (PPE). De kans is groot (gezien de omvang van het project: een windturbine) dat in een later stadium de bevoegdheid bij de gemeente komt te liggen.
- Belangrijk aandachtspunt is projectparticipatie. Op basis van de Hanza Zwolle en het PPE wordt van een initiatiefnemer verwacht dat minimaal 50% wordt ingevuld met lokaal eigendom. Het betrekken van een lokale energiecoöperatie moet worden onderzocht. Liefst voorafgaand aan indiening van het principeverzoek of anders in overleg met de provincie na besluitvorming over het principeverzoek.

Op basis van de bovenstaande conclusies komen wij tot de volgende vervolgacties:

1. Inzicht verkrijgen in de bereidheid van het bevoegd gezag (gemeente/provincie) om af te wijken van de standaardwaarde zoals nu opgenomen in de concept windturbinenormen;
2. Inzicht in het betrekken van een lokale (energie)coöperatie in het project. Is er een coöperatie actief die mee wil doen in het project.
3. Opstellen principeverzoek ten behoeve van PPE, zodat er duidelijkheid komt over de haalbaarheid van het initiatief.

Bijlagen

Bijlage 1: Provinciaal Programma Energiestrategie

**BIJLAGE 4: MEMO PONDERA AFWIJKEN STANDAARDWAARDE CONCEPT
WINDTURBINENORMEN**

Memo

Betreft
Ontwikkeling windturbine RWZI Hessenpoort en doorwerking concept
windturbinenormen

Datum
15-10-2024

Aan
Waterschap Drents Overijsselse Delta

Projectnummer
720018

Van
Pondera

Versienummer
v0.1

In 2021 is onderzocht of het mogelijk zou zijn om windturbines te realiseren op bedrijventerrein Hessenpoort in Zwolle. Hieruit volgden verschillende alternatieven. Onderdeel van deze alternatieven was de plaatsing van een windturbine op het RWZI-terrein van waterschap Drents Overijsselse Delta (WDODelta). Echter gezien de mogelijke impact van de windturbines op de ontwikkeling van het bedrijventerrein is nader onderzoek uitgebleven. De impact op en van toekomstige bedrijven was een onzekere factor, omdat een groot deel van de grond nog niet was uitgegeven.

Drie jaar later is de meeste grond op het bedrijventerrein inmiddels uitgegeven en de omliggende bedrijvigheid is bekend. Uit een nadere ruimtelijke analyse (zie bijlage 1) is gebleken dat er op het RWZI-terrein, ondanks de omliggende bedrijvigheid en rekening houdend met de huidige wet- en regelgeving, nog steeds ruimte is voor de plaatsing van een windturbine.

WDODelta wil op korte termijn (voor februari 2025) een principeverzoek indienen bij de provincie in het kader van het Provinciaal Programma Energiestrategie (PPE). Na eventuele instemming van de provincie¹ is er voor WDODelta nog één onzekere factor. Dit is de doorwerking van de op 12 oktober 2023 gepubliceerde concept windturbinebepalingen ("conceptnormen"). De conceptnormen bevatten een belangrijke wijziging met betrekking tot externe veiligheid. De hoogte van de risiconorm voor beperkt kwetsbare gebouwen en locaties wordt namelijk gelijkgesteld aan die voor kwetsbare gebouwen en locaties en zeer kwetsbare gebouwen, te weten 10-6 per jaar.² Met deze wijziging is er geen ruimte beschikbaar op het RWZI-terrein. De conceptnormen bevatten echter de mogelijkheid voor het bevoegd gezag om af te wijken van deze zogenaamde standaardwaarde en aan te sluiten op de normering zoals nu opgenomen in de huidige wet- en regelgeving. Deze memo bevat een nadere onderbouwing voor de toepassing van deze afwijking. Daarbij volgt eerst een algemene toelichting op de ontwikkeling van risiconorm voor beperkt kwetsbare objecten.

¹ Provincie kan de bevoegdheid overdragen aan de gemeente.

² Nota van toelichting bij het ontwerpbesluit windturbines leefomgeving, p.33.

Ontwikkeling risiconorm beperkt kwetsbare objecten (gebouwen)

Voorheen golden op basis van het Activiteitenbesluit milieubeheer (“Activiteitenbesluit”) de volgende externe veiligheidsnormen voor windturbines: “Het plaatsgebonden risico voor een buiten de inrichting gelegen beperkt kwetsbaar object, veroorzaakt door een windturbine of een combinatie van windturbines, is niet hoger dan 10-5 per jaar.”³

Nadat de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State bij tussenuitspraak had geoordeeld dat de windturbinebepalingen vanwege strijd met Europees recht buiten toepassing moest worden gelaten⁴, is de Tijdelijke overbruggingsregeling windturbineparken (“overbruggingsregeling”) opgesteld.⁵ In de Overbruggingsregeling zijn rechtstreeks werkende, tot de exploitanten van de windparken gerichte, algemene regels opgenomen. Die overbruggingsregeling liet artikel 3.15f van het Activiteitenbesluit milieubeheer in stand en daarmee ook de risiconorm van 10-5 per jaar voor beperkt kwetsbare objecten.

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. De overbruggingsregeling is tot het moment van inwerkingtreding van de conceptnormen voor windturbines onderdeel van de systematiek van de Omgevingswet. Voor externe veiligheid betekent dit dat de normen zijn overgezet naar het Besluit kwaliteit leefomgeving (“Bkl”). In het Bkl zijn instructieregels opgenomen die zijn gericht tot gemeenten en gelden voor besluiten over een omgevingsplan of omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit of een omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit. In artikel 5.11, lid 2 Bkl is de normering uit de overbruggingsregeling overgenomen, te weten de grenswaarde van 1 op de 100.000 (10^{-5}) voor het plaatsgebonden risico voor beperkt kwetsbare gebouwen en beperkt kwetsbare locaties.

Op 1 juli 2025 is voorzien dat de conceptnormen voor windturbines in werking zullen treden. Deze normen schrappen het voornoemde artikel 5.11, lid 2 Bkl, waardoor er voor windturbines wordt aangesloten bij de eerder ontwikkelde risiconormen voor externe veiligheid in verband met risico verhogende activiteiten waarbij gevaarlijke stoffen in het geding zijn. De risiconorm voor windturbines en beperkt kwetsbare gebouwen en locaties wordt daarmee per 1 juli 2025 een standaardwaarde van 1 op 1.000.000 (10^{-6}) en gemeenten dienen hier op grond van artikel 5.11 Bkl rekening mee te houden in het omgevingsplan.

Anders dan in het voormalige Activiteitenbesluit het geval was, zijn in het kader van de Omgevingswet geen plaatsgebonden-risiconormen voor externe veiligheid meer opgenomen in de vorm van algemene regels die direct zijn gericht tot exploitanten van windturbines of windparken. In plaats daarvan zijn instructieregels vastgesteld, die zijn gericht tot het bestuursorgaan dat een besluit neemt over het toelaten of vergunnen van een windturbine of windpark.

Een andere wijziging ten opzichte van het Activiteitenbesluit is dat de instructieregels omtrent de 10^{-6} norm standaardwaardes bevatten met een inherente afwijkingmogelijkheid. Door de 10^{-6} norm als standaardwaarde op te nemen, in plaats van als grenswaarde, ontstaat er ruimte voor een belangenafweging waarbinnen afgeweken kan worden van de 10^{-6} norm. De nota van toelichting bevat hiertoe de onderstaande passage.

³ Art. 3.15f, lid 2 Activiteitenbesluit.

⁴ 3 ABRvS 30 juni 2021, ECLI:NL:RVS:2021:1395 (Windpark Delfzijl Uitbreiding).

⁵ Besluit van 3 mei 2022 tot wijziging van het Activiteitenbesluit milieubeheer en enkele besluiten op grond van de Omgevingswet in verband met jurisprudentie over windturbineparken, Stb 2022, 181.

“Een standaardwaarde houdt een inhoudelijke sturing in van de belangenafweging die aan het besluit ten grondslag ligt, zonder de uitkomst van de belangenafweging op voorhand dwingend vast te leggen. De regel waarin de waarde is opgenomen, biedt dan een inherente beoordelingsruimte voor het bevoegd gezag om in besluiten gemotiveerd van de standaardwaarde af te wijken. Dit betekent dat er bij de te verrichten belangenafweging in concrete gevallen nog enige ruimte blijft voor afstemming op de lokale situatie. Daarbij kunnen het veiligheidsbelang en het belang van een duurzame energievoorziening op een evenwichtige manier worden gewogen. Weliswaar is het de bedoeling om de standaardwaarde te realiseren, maar niet tot elke prijs, ten koste van de andere belangen die in het geding zijn. De wetgever is ervan uitgegaan dat van die mogelijkheid terughoudend gebruik zal worden gemaakt.”⁶

Afwijken standaardwaarde

Zoals voorgaand beschreven bevatten de conceptnormen de mogelijkheid voor het bevoegd gezag om gemotiveerd af te wijken van de standaardwaarde. Algemene redenen om voor het RWZI-terrein af te wijken zijn:

- De wijziging van de risiconorm voor beperkt kwetsbare objecten is voor een belangrijk deel ingegeven door het aansluiten op eerder ontwikkelde risiconormen voor andere risicobronnen, zoals risicovolle verhogende activiteiten met gevaarlijke stoffen (voorheen risicovolle inrichtingen). Deze aanscherping staat haaks op de onlangs door RIVM bijgestelde faalfrequenties voor windturbines. De faalfrequenties zijn over het algemeen kleiner dan eerder ingeschat. Daarbij hebben de externe veiligheidsnormen zoals momenteel opgenomen in de overbruggingsregeling nooit tot problemen geleidt;
- Het opnemen van een hogere risiconorm voor beperkt kwetsbare objecten strookt niet met de algemene tendens/wens om windturbines zoveel mogelijk op bedrijventerreinen te realiseren;
- Het opnemen van een hogere risiconorm voor beperkt kwetsbare objecten strookt niet met de algemene tendens/wens om zogenaamde ‘energiehubs’ te realiseren. De situering van deze energiehubs, zoals ook beoogd voor de RWZI, zijn voornamelijk voorzien op bedrijventerreinen.

Specifieke redenen om voor het RWZI-terrein af te wijken zijn:

- Een windturbine op het RWZI-terrein sluit aan op de gemeentelijke omgevingsvisie ‘Ons Zwolle van morgen 2030’. Door de beschikbare ruimte op de RWZI te gebruiken (meervoudig ruimtegebruik) wordt voor de opwek van duurzame energie geen onnodig beroep gedaan op andere waardevolle ruimte.⁷ Door afwijking van de standaardwaarde blijft andere waardevolle ruimte behouden.
- Hessenpoort is een grootschalig, bovenregionaal bedrijventerrein primair gericht op logistiek en groothandel. Dit is ook zichtbaar in de omvang van de meeste bedrijven. Bedrijven op Hessenpoort trekken relatief weinig bezoekers en hebben relatief weinig werknemers per hectare. Er zijn geen zelfstandige kantoor- en detailfuncties toegestaan. Ondersteunende kantoorruimte is wel toegestaan, maar deze is in omvang beperkt. Hierdoor wordt het bedrijventerrein gekenmerkt door een relatief lage personendichtheid. Door deze lagere personendichtheid is afwijking van de standaardwaarde beter te motiveren.

Locatie specifieke redenen om voor het RWZI-terrein af te wijken zijn:

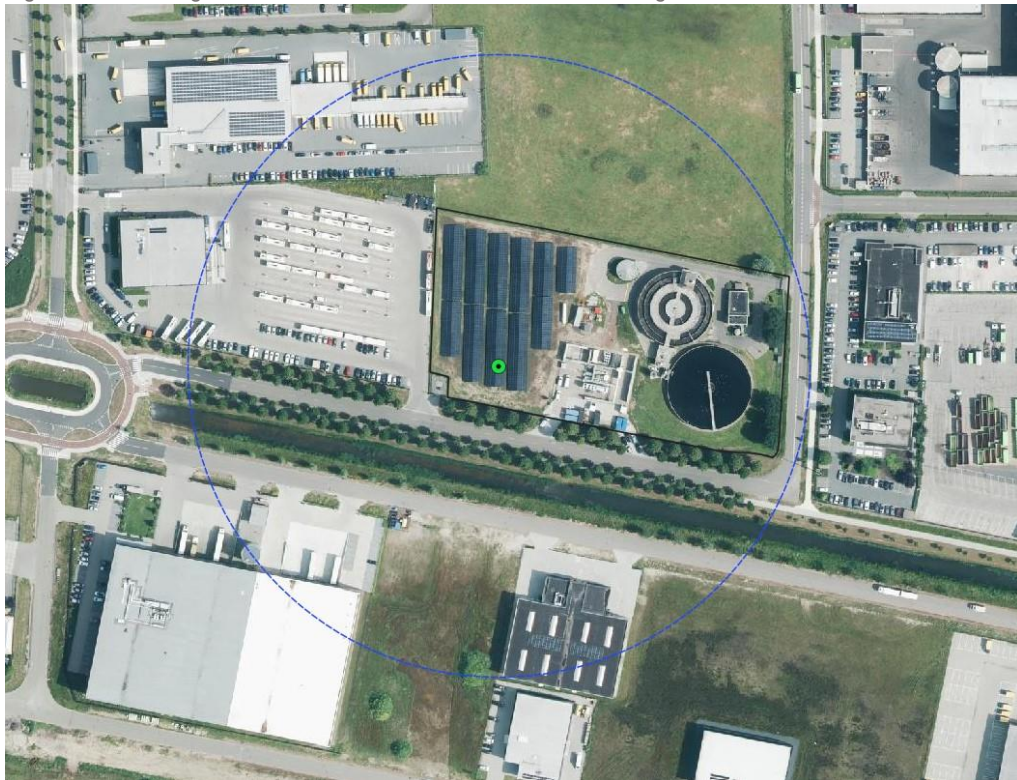
- Voor het bedrijventerrein zijn voor de situering van functies/gebouwen regels opgenomen in het bestemmingsplan en het beeldkwaliteitsplan. Door deze regels wordt de ruimte ten noorden van

⁶ Nota van toelichting bij het ontwerpbesluit windturbines leefomgeving, p. 35.

⁷ Omgevingsvisie ‘Ons Zwolle van morgen 2030’, p. 73/74.

de Bentheimstraat rondom de beoogde locatie van de windturbine in hoofdzaak gekenmerkt door achterkant situaties. De ondersteunende kantoorruimte (tot maximaal 2.000 m²) is voorzien aan de Mindenstraat en de Steinfurtstraat. De bebouwing en de daar aanwezige personen zijn tot een afstand van ca. 150 meter relatief beperkt (zie blauwe cirkel in Figuur 1). Ook voor de grond ten noorden van het RWZI-terrein zal, gezien de voorwaarden uit het bestemmingsplan en het beeldkwaliteitsplan, de kantoorruimte normalter langs de Steinfurtstraat komen. Ten zuiden van de Bentheimstraat is ondersteunde kantoorruimte op kortere afstand aanwezig (ca. 100 meter). Hiervoor geldt een maximum van 500 m² per bedrijf. Hierdoor is de toegestane kantoorruimte (en zo ook de personendichtheid) relatief beperkt. Door deze lagere personendichtheid zowel ten noorden als ten zuiden van de Bentheimstraat is afwijking van de standaardwaarde beter te motiveren.

Figuur 1: Bebouwing binnen een afstand van 150 meter van de beoogde locatie

Tot slot

De conceptnormen vormen een onzekere factor voor de beoogde ontwikkeling van een windturbine op het RWZI-terrein. Er zijn echter een aantal algemene, specifieke en locatie specifieke redenen die voldoende basis vormen voor een gemotiveerde afwijking.

Bijlage 1: GIS-analyse

In deze bijlage wordt op basis van een GIS-analyse gekeken naar de beschikbare ruimte voor een windturbine op de RWZI Hessenpoort. Daarbij kijken we naar 3 scenario's:

1. De beschikbare ruimte op basis van de huidige wet- en regelgeving (5.11, lid 2 Bkl) met toepassing van een standaard windturbintype;
2. De beschikbare ruimte op basis van de concept windturbinenormen, uitgaande van de standaardwaarde met toepassing van een standaard windturbintype;
3. De beschikbare ruimte op basis van de concept windturbinenormen, uitgaande van de standaardwaarde met toepassing van een specifiek windturbintype.

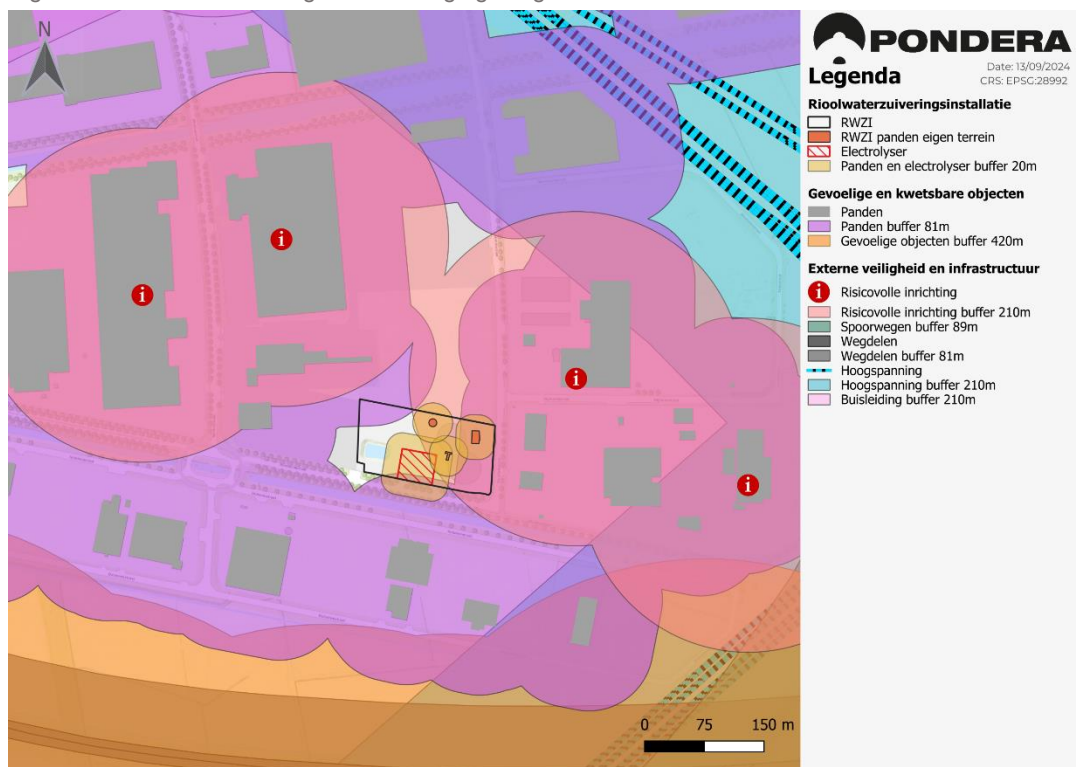
Kader 1 – Windturbine(type)

In de GIS-analyse wordt gebruik gemaakt van een standaard windturbine en een specifieke windturbine. Als standaard is gekozen voor een windturbine met een rotordiameter van 162 meter, ashoogte van 129 meter en tiphoogte van 210 meter. Als specifieke windturbine wordt gebruik gemaakt van de Enercon E138 EP3 met een rotordiameter van 138 meter, ashoogte van 131 meter en tiphoogte van 200 meter.

Scenario 1: Huidige wet- en regelgeving – standaard windturbine

In dit scenario kijken we naar de beschikbare ruimte uitgaande van de huidige wet- en regelgeving. Dit betekent dat voor omliggende bedrijfsgebouwen (beperkt kwetsbare objecten) de PR10⁻⁰⁵ contour bepalend is. Rekenregel op basis van het Handboek Risicozonering is een afstand van een halve rotordiameter. Kijkend naar het standaard windturbintype komen we tot een buffer van 81 meter. Uitgaande van dit scenario is er ruimte beschikbaar op de RWZI (zie Figuur 1).

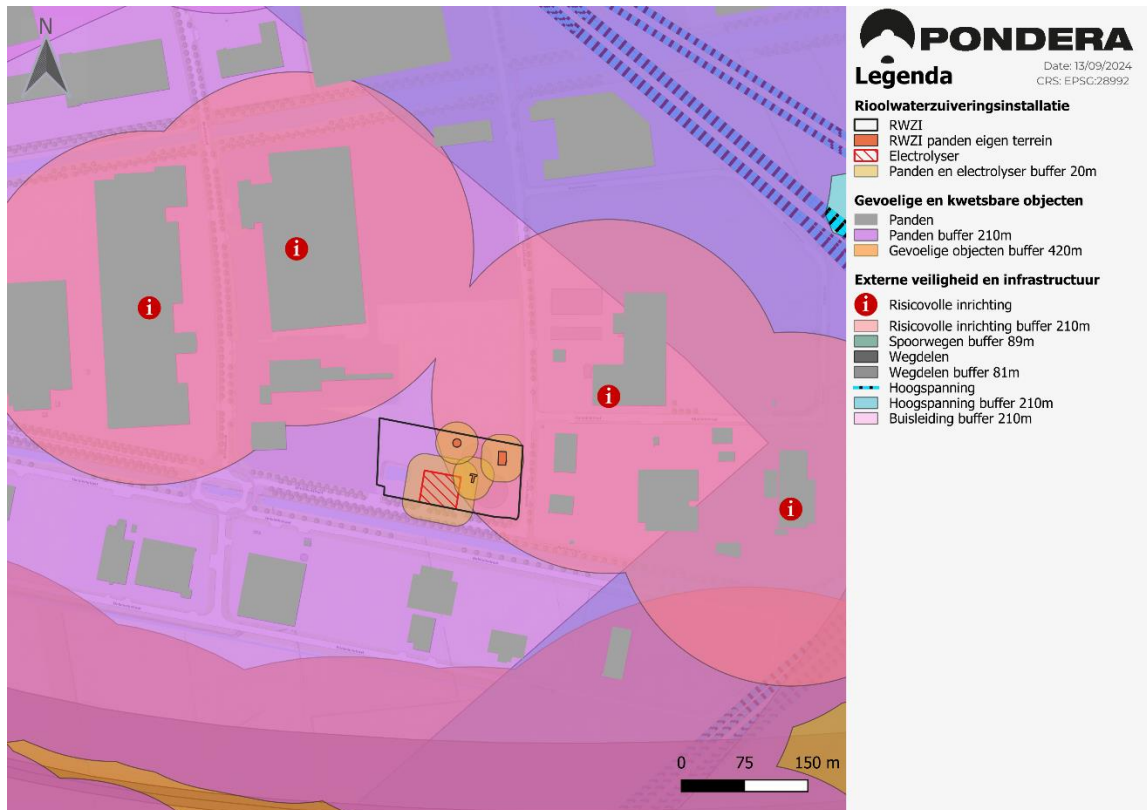
Figuur 1 – Scenario 1: huidige wet- en regelgeving met standaard windturbine

Scenario 2: Concept windturbinenormen – standaard windturbine

In dit scenario kijken we naar de beschikbare ruimte uitgaande van de concept windturbinenormen (zonder afwijking bevoegd gezag). Dit betekent dat voor omliggende bedrijfsgebouwen (beperkt kwetsbare objecten) de PR10⁻⁰⁶ contour bepalend is. Rekenregel op basis van het Handboek Risicozonering is de tiphoogte afstand. Kijkend naar het standaard windturbintype komen we tot een buffer van 210 meter. Uitgaande van dit scenario is er geen ruimte beschikbaar op de RWZI (zie Figuur 2).

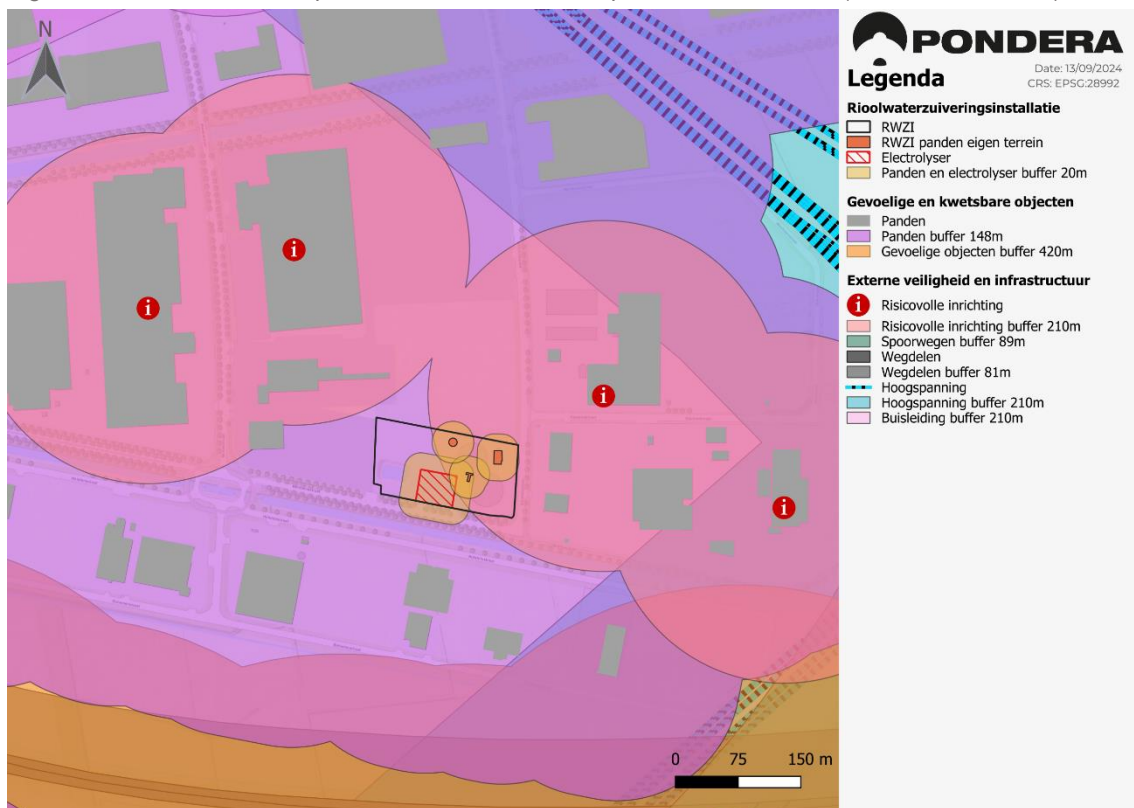
Figuur 2 – Scenario 2: concept windturbinenormen met standaard windturbine

Scenario 3: Concept windturbinenormen – specifieke windturbine

In dit scenario kijken we naar de beschikbare ruimte uitgaande van de concept windturbinenormen (zonder afwijking bevoegd gezag) met toepassing van de (realistisch te beschouwen) Enercon E138 EP3. Voor omliggende bedrijfsgebouwen (beperkt kwetsbare objecten) geldt de PR10⁻⁰⁶ contour. De specifieke afstand voor de PR10⁻⁰⁶ contour is 148 meter. Uitgaande van dit scenario met de toepassing van een specifieke windturbine is er geen ruimte beschikbaar op de RWZI (zie Figuur 3).

Figuur 3 – Scenario 3: concept windturbinenormen met specifieke windturbine (Enercon E138 EP3)

Conclusie

Concluderend kunnen we stellen dat met de in 2023 gepubliceerde concept windturbinenormen alleen een windturbine op het RWZI-terrein mogelijk is als het bevoegd gezag bereid is af te wijken van de standaardwaarde en te toetsen aan de nu nog geldende wet- en regelgeving.

Bijlage 2: Definities

Beperkt kwetsbare objecten zijn:

- verspreid liggende woningen van derden met een dichtheid van maximaal 2 woningen per hectare;
- dienst- en bedrijfswoningen van derden;
- kantoorgebouwen en hotels met een bruto vloeroppervlak van minder of gelijk aan 1.500 m² per object;
- restaurants, voor zover hierin geen grote aantallen personen gedurende een groot gedeelte van de dag aanwezig plegen te zijn;
- winkels met een totaal bruto vloeroppervlak van minder of gelijk aan 2.000 m², voor zover zij geen onderdeel uitmaken van een complex waarin meer dan 5 winkels zijn gevestigd, waarvan het gezamenlijk bruto oppervlak meer dan 1.000 m² bedraagt en waarin een supermarkt, hypermarkt of warenhuis is gevestigd;
- sporthallen, zwembaden en speeltuinen;
- sport- en kampeerterrijnen en terreinen bestemd voor recreatieve doeleinden, voor zover zij niet bestemd zijn voor het verblijf van meer dan 50 personen gedurende meerdere aaneengesloten dagen;
- bedrijfsgebouwen, voor zover zij geen gebouwen zijn waarin grote aantallen personen gedurende een groot gedeelte van de dag aanwezig plegen te zijn zoals: kantoorgebouwen en hotels met een bruto oppervlak van meer dan 1.500 m² per object / complexen waarin meer dan 5 winkels zijn gevestigd en waarvan het gezamenlijk vloeroppervlak meer dan 1.000 m² bedraagt, en winkels met een totaal oppervlak van meer dan 2.000 m² per object, voor zover in die complexen of in die winkels een supermarkt, hypermarkt of warenhuis is gevestigd;
- objecten die met onder a tot en met e en genoemde gelijkgesteld kunnen worden uit hoofde van de gemiddelde tijd per dag gedurende welke personen daar verblijven, het aantal personen dat daarin doorgaans aanwezig is en de mogelijkheden voor zelfredzaamheid bij een ongeval, voorzover die objecten geen kwetsbare objecten zijn;
- objecten met een hoge infrastructurele waarde, zoals een telefoon- of elektriciteitscentrale of een gebouw met vluchtleidingsapparatuur, voorzover die objecten wegens de aard van de gevaarlijke stoffen die bij een ongeval kunnen vrijkomen, bescherming verdienen tegen de gevolgen van dat ongeval.

Kwetsbare objecten zijn:

- woningen, woonschepen en woonwagens, niet zijnde woningen, woonschepen of woonwagens die aangemerkt worden als beperkt kwetsbare objecten. Dit zijn: verspreid liggende woningen, woonschepen en woonwagens van derden met een dichtheid van maximaal twee woningen, woonschepen of woonwagens per hectare, en dienst- en bedrijfswoningen van derden.
- gebouwen bestemd voor het verblijf, al dan niet gedurende een gedeelte van de dag, van minderjarigen, ouderen, zieken of gehandicapten, zoals:
 - ziekenhuizen, bejaardenhuizen en verpleeghuizen
 - scholen
 - gebouwen of gedeelten daarvan, bestemd voor dagopvang van minderjarigen
- gebouwen waarin doorgaans grote aantallen personen gedurende een groot gedeelte van de dag aanwezig zijn, waartoe in ieder geval behoren:
 - kantoorgebouwen en hotels met een bruto vloeroppervlak van meer dan 1500 m² per object
 - complexen waarin meer dan 5 winkels zijn gevestigd en waarvan het gezamenlijk bruto vloeroppervlak meer dan 1000 m² bedraagt en winkels met een totaal bruto vloeroppervlak van meer dan 2000 m² per winkel, voorzover in die complexen of in die winkels een supermarkt, hypermarkt of warenhuis is gevestigd
- kampeer- en andere recreatieterreinen bestemd voor het verblijf van meer dan 50 personen gedurende meerdere aaneengesloten dagen;

BIJLAGE 5: RUIMTELIJKE VISUALISATIE

In de onderstaande visualisaties is de windrichting zuidwest en voor allebei de visualisaties is de kijkhoek 70 graden en de pitch 6 graden.

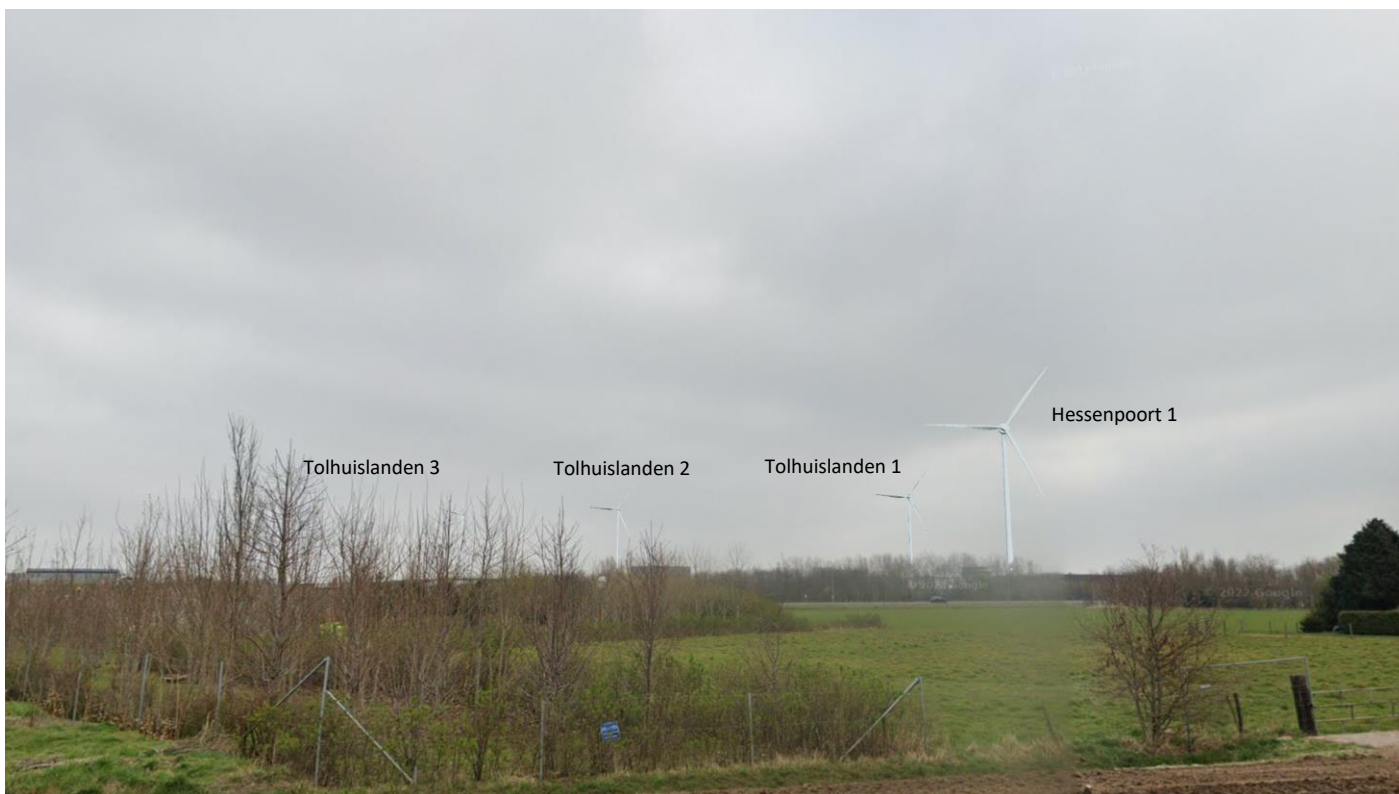
Voor de Hessenpoort windturbine is (indicatief) de **Enercon E138 EP3** met rotordiameter 138 m en ashoogte 131 m erin gezet.

In de visualisaties zijn de drie Vestas windturbines met rotordiameter 160 m en een ashoogte van 172 m voor windpark Tolhuislanden meegenomen. Deze turbines hebben de volgende coördinaten:

- 52,548201 6,181532
- 52,544316 6,184588
- 52,538141 6,188662

Viewpoint 1 - De windturbine Hessenpoort in relatie tot de beoogde windturbines Tolhuislanden (bron: Pondera)

Viewpoint 2 – De windturbine Hessenpoort in relatie tot de windturbines Tolhuislanden (bron: Pondera)